

Bwrdd Iechyd Lleol Blaenau Gwent

**Adolygiad o Gynnydd
yn erbyn Safonau Gofal
Iechyd i Gymru –
1 Ebrill 2007 – 31 Mawrth
2008**

Dyddiad: 1 Medi 2008

Cynnwys

	Crynodeb Gweithredol	iii
1.	Cyflwyniad a Chyd-destun	1
2.	Proses Aseu 2007-08	5
3.	Trosolwg o Fwrdd Iechyd Lleol Blaenau Gwent	8
4.	A gyflawnwyd gwelliannau ar gyfer y Safonau hynny lle yr aseswyd bod Bwrdd Iechyd Lleol Blaenau Gwent yn Ymwybodol neu'n Ymatebol ar un neu fwy o'r tair lefel aseu (Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol, Profiad y Defnyddiwr) yn 2006-07?	10
5.	Pa mor dda y mae'r Safonau Gofal Iechyd wedi eu hymsefydlu ym mhrosesau llywodraethu a sicrhau mewnol BILI Blaenau Gwent?	32
6.	Y Camau Nesaf	36
	Atodiadau	
	Atodiad 1: Diffiniadau o Lefelau Aeddfedrwydd	38
	Atodiad 2: Crynodeb o Lefelau Aeddfedrwydd ar gyfer y Safonau hynny sy'n agored i ddilysiad annibynnol gan AGIC	40
	Atodiad 3: Crynodeb o Lefelau Aeddfedrwydd ar gyfer y Safonau hynny nad ydynt yn agored i ddilysiad annibynnol gan AGIC	46
	Atodiad 4: Y Safonau Gofal Iechyd i Gymru – diffiniadau	49
	Atodiad 5: Rhestr Termiau	56

Crynodeb Gweithredol

Cyhoeddodd Llywodraeth Cynulliad Cymru y *Safonau Gofal Iechyd i Gymru* ym mis Mai 2005 gan gyflwyno fframwaith cyffredin o 32¹ o safonau gyda'r nod o gynorthwyo'r ddarpariaeth o wasanaethau gofal iechyd prydlon ac o ansawdd da a sicrhau lefelau gwell o driniaeth a gofal i ddinasyddion Cymru. O 2007 ymlaen, mae'n ofynnol i Ymddiriedolaethau'r GIG, Byrddau Iechyd Lleol a Chomisiwn Iechyd Cymru asesu eu hunain yn erbyn y Safonau Gofal Iechyd yn flynyddol a Byrddau'r sefydliadau hynny sydd â'r cyfrifoldeb pendant am gydymffurfio â'r safonau. O fis Ebrill 2008 ymlaen, bydd yr asesiad hwn yn rhoi sail i'w Datganiadau Rheolaeth Fewnol a'u Hadroddiadau Blynyddol.

Mae Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru wedyn yn gyfrifol am arwain y gwaith o gydgysylltu'r broses o brofi a dilysu hunanasesiadau. Nodir manylion y ffordd y cyflawnwyd hyn eleni a'r canfyddiadau sy'n deillio o'n hadolygiad yn Adran 4 prif ran yr adroddiad hwn. Yn ystod y misoedd nesaf, byddwn yn gweithio gydag Ymddiriedolaethau, Byrddau Iechyd Lleol a Llywodraeth Cynulliad Cymru i ddatblygu ymhellach ein dull o asesu sefydliadau yn erbyn y Safonau Gofal Iechyd fel ei fod yn briodol i'r strwythurau newydd fydd yn cael eu sefydlu yn dilyn yr ymarfer ymgynghori a gynhelir yn ystod hydref 2008.

Eleni hefyd, yn ogystal ag asesu a yw sefydliadau'n bodloni gofynion safonau unigol, rydym wedi ystyried a yw sefydliadau wedi ymsefydlu'r Safonau Gofal Iechyd yn eu dulliau llywodraethu a sicrhau mewnol. Mae Bwrdd Iechyd Lleol (BILI) Blaenau Gwent wedi gweithio'n galed i gymryd camau i wella ei lefelau aeddfedrwydd ac i ymsefydlu'r Safonau Gofal Iechyd. Eleni rydym wedi edrych eto ar yr 20 safon [Safonau 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 26 a 27] lle yr aseswyd bod y BILI yn **Ymwybodol**² neu'n **Ymatebol** o ran ei gyflwyniad ar gyfer 2006-2007. Rydym yn fodlon bod gwelliannau sylweddol wedi'u gwneud yn erbyn 19 o'r 20 safon ac felly, rydym wedi asesu bod BILI Blaenau Gwent ar aeddfedrwydd

¹ Nodir y 32 safon yn Atodiad 4 yr adroddiad hwn.

² Mae'n ofynnol i sefydliadau asesu eu cynnydd o ran cyflawni'r lefel uchaf o berfformiad yn erbyn pob un o'r 32 o safonau gan ddefnyddio matrices aeddfedrwydd. Mae'r matrices aeddfedrwydd yn sicrhau y gellir asesu perfformiad yn erbyn y pum lefel aeddfedrwydd canlynol – Ymwybodol; Ymatebol; Datblygol; Ymarferol ac Arweiniol.

Datblygol neu uwch ar gyfer y rhain. Mae'n parhau i fod ar aeddfedrwydd **Ymatebol** ar bob un o'r tair lefel (Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr) ar gyfer Safon 13, a bydd angen iddo ganolbwyntio ar y Safon hon yn ystod y misoedd nesaf.

Ceir tystiolaeth fod y Bwrdd yn ymgysylltu ag agenda'r Safonau Gofal Iechyd ac mae'r BILI wedi cymryd camau i'w hymsefydlu yn ei brosesau sicrhau a llywodraethu. Darperir manylion pellach am ddulliau'r BILI yn Adran 5 yr adroddiad hwn.

1. Cyflwyniad a Chyd-destun

1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno canfyddiadau'r gwaith a gyflawnwyd gan Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru i brofi a dilysu hunanasesiad Bwrdd Iechyd Lleol (BILI) Blaenau Gwent o berfformiad yn 2007-08 yn erbyn y *Safonau Gofal Iechyd i Gymru*.

Y Safonau

1.2 Cyhoeddodd Llywodraeth Cynulliad Cymru y *Safonau Gofal Iechyd i Gymru* ym mis Mai 2005 a daethant i rym ar 1 Mehefin 2005. Maent yn cyflwyno fframwaith safonau gofal iechyd cyffredin i gynorthwyo'r GIG a sefydliadau partner i ddarparu gwasanaethau effeithiol, prydlon ac o ansawdd da ym mhob lleoliad gofal iechyd.

1.3 Yn anad dim, cynlluniwyd y Safonau Gofal Iechyd i ddarparu'r lefelau gofal a thriniaeth gwell y mae gan bobl Cymru hawl i'w disgwyl yn rhesymol. Maent yn darparu sail y gall sefydliadau gofal iechyd adeiladu arni a gwireddu'r disgwyliadau newydd a mwy heriol ar gyfer gofal i gleifion a nodwyd yn strategaeth 10 mlynedd Llywodraeth Cynulliad Cymru, '*Cynllun Oes*'. Mae'n ofynnol i bob sefydliad gofal iechyd³ yng Nghymru ystyried y safonau wrth ddarparu gofal iechyd a chomisiynu gwasanaethau gofal iechyd, beth bynnag fo'r lleoliad.

1.4 Mae'r *Safonau Gofal Iechyd i Gymru'n* nodi 32 o safonau mewn pedwar maes. Mae pob un o'r meysydd yn deillio o'r gwerthoedd craidd a ddylai fod yn sail i'r broses o gomisiynu a darparu gwasanaethau gofal iechyd, ac mae pob safon mewn maes yn disgrifio'r gwerthoedd y mae'r maes hwnnw'n eu cynrychioli.

- Mae'r maes cyntaf, sef '*Profiad y Claf*' yn nodi:

Bydd y safonau i gefnogi'r broses o ddarparu gofal iechyd mewn partneriaeth â chleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu gofalwyr a'u perthnasau, a'r cyhoedd yn seiliedig ar gynlluniau a phenderfyniadau sy'n parchu anghenion a dewisiadau amrywiol. Bydd y gwasanaethau'n hawdd eu defnyddio ac yn canolbwyntio ar y claf. Bydd gofal iechyd yn cael ei ddarparu mewn amgylcheddau sy'n hybu lles

³ Diffinnir sefydliadau gofal iechyd fel cyrff y GIG yng Nghymru, contractwyr annibynnol a sefydliadau ac unigolion eraill, gan gynnwys y sectorau annibynnol a gwirfoddol, sy'n darparu neu'n comisiynu gofal iechyd i gleifion unigol, defnyddwyr gwasanaeth a'r cyhoedd.

y cleifion a'r staff ac sy'n parchu anghenion a dewisiadau'r cleifion unigol, gan y byddant wedi'u cynllunio i ddarparu triniaeth a gofal yn effeithiol a diogel ac y byddant yn cael eu cynnal a'u cadw, a'u glanhau'n dda er mwyn sicrhau'r canlyniadau gorau posibl o ran iechyd y cleifion.

- Mae'r ail faes, sef 'Canlyniadau Clinigol' yn nodi y bydd:

Y penderfyniadau a'r gwasanaethau gofal iechyd yn seiliedig ar yr hyn y mae tystiolaeth gwaith ymchwil wedi'i asesu'n briodol, yn nodi sydd ei angen er mwyn sicrhau canlyniad effeithiol ar gyfer cleifion a defnyddwyr gwasanaeth gan ystyried eu hanghenion a'u dewisiadau unigol. Bydd cleifion a defnyddwyr gwasanaeth yn derbyn gwasanaethau mor gyflym â phosibl, ac ni fyddant yn profi oedi afresymol ar unrhyw adeg yn ystod y broses o ddarparu gwasanaethau na'u llwybr gofal.

- Mae'r trydydd maes, sef 'Llywodraethu Gofal Iechyd' yn ei gwneud yn eglur:

Y bydd gan Ddarparwyr a Chomisiynwyr gofal iechyd systemau wedi'u sefydlu sy'n cefnogi arweiniad ac atebolrwydd staff clinigol a rheolwyr ac sy'n canolbwyntio ar anghenion a dewisiadau cleifion a defnyddwyr gwasanaeth. Bydd arferion gwaith wedi'u sefydlu i sicrhau bod uniondeb, sicrhau ansawdd, dulliau gwella ansawdd a diogelwch y cleifion yn ganolog i'r holl arferion, prosesau a gweithgareddau.

- Mae'r pedwerydd maes, sef 'Iechyd y Cyhoedd' yn datgan:

Y bydd cyrff gofal iechyd yn cydweithredu â sefydliadau perthnasol eraill a chymunedau lleol i sicrhau bod y rhaglenni a'r gwasanaethau'n cael eu llunio a'u darparu i hyrwyddo, amddiffyn a gwella iechyd, a mynd i'r afael ag anghydraddoldeb iechyd a helpu pobl i fyw bywydau iach ac annibynnol.

Sicrhau Cydymffurfiad

1.5 Y llynedd, am y tro cyntaf, roedd yn ofynnol i sefydliadau'r GIG asesu eu hunain yn erbyn y *Safonau Gofal Iechyd i Gymru* a gosodwyd y cyfrifoldeb pendant am sicrhau cydymffurfiad â'r *Safonau* ar Fyrddau'r sefydliadau gofal iechyd. Mae'r broses asesu flynyddol yn erbyn y *Safonau Gofal Iechyd* yn allweddol i sicrhau bod sefydliadau gofal iechyd yn atebol am safon y gwasanaethau y maent yn eu darparu a bod cleifion a'r cyhoedd yn cael eu hysbysu'n well am berfformiad eu darparwyr a'u comisiynwyr gofal iechyd ac, yn bwysicaf oll, y safonau y dylent eu disgwyl. O fis Ebrill 2008 ymlaen, defnyddir yr asesiad hwn fel sail i Ddatganiadau Rheolaeth Fewnol ac Adroddiadau Blynyddol sefydliadau.

1.6 Mae'n ofynnol i sefydliadau gyflwyno eu datganiadau a'u ffurflenni hunanasesu'n ffurfiol i Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru, sy'n gyfrifol am arwain y gwaith o gydgyssylltu, profi a dilysu'r ffurflenni, gan ddefnyddio dadansoddiad sy'n seiliedig ar risg, yn erbyn amrywiaeth o ffynonellau data. Nodir y broses a fabwysiadwyd gan Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru i brofi a dilysu cyflwyniadau 2007-08 yn yr adran ganlynol.

2. Proses Asesu 2007-08

Yr Hunanasesiad

2.1 Mae'r broses hunanasesu'n profi perfformiad yn erbyn y *Safonau Gofal Iechyd* ar dair gwahanol lefel:

- *Corfforaethol* – pa mor dda mae Byrddau'n gwneud eu gwaith o ran sicrhau cydymffurfiad â'r Safonau?
- *Canlyniadau Gweithredol/Clinigol* – sut mae cydymffurfiad â'r safonau'n cael ei sicrhau ar lefel y gwasanaeth/ward?
- *Profiad y Defnyddiwr*⁴ – sut brofiad mae'r defnyddiwr yn ei gael ac a yw hyn yn gwella?

2.2 Pennwyd meini prawf a chwestiynau asesu ar gyfer pob safon ac fe'u datblygwyd fel rhaglen asesu ar y we sy'n galluogi hunanasesiadau i gael eu cwblhau ar-lein ac i dystiolaeth ddogfennol i gefnogi'r atebion a roddwyd i bob cwestiwn gael ei lanlwytho. Mae'n ofynnol i sefydliadau asesu eu cynnydd o ran darparu'r lefel uchaf o berfformiad yn erbyn pob un o'r 32 safon gan ddefnyddio matrices aeddfedrwydd. Mae'r matrices aeddfedrwydd yn caniatáu i berfformiad gael ei asesu ar y lefelau corfforaethol, gweithredol a phrofiad y defnyddiwr fel bod ar un o bum lefel o aeddfedrwydd:

- Ymwybodol
- Ymatebol
- Datblygol
- Ymarferol
- Arweiniol

Mae diffiniadau o bob un o'r lefelau aeddfedrwydd hyn ar gael yn Atodiad 1.

2.3 9 Mai 2008 oedd y dyddiad cau ar gyfer dychwelyd hunanasesiadau eleni; gan sicrhau bod terfynau amser yn cyd-fynd â'r cylch adrodd blynyddol a chaniatáu i olwg

⁴ Yng nghyd-destun y broses asesu Safonau Gofal Iechyd, defnyddir y term 'defnyddiwr' i ddynodi cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, gofawyr a staff.

gyflawn ar drefniadau llywodraethu sefydliadau, a pherfformiad clinigol ac ariannol gael eu derbyn ar union yr un pryd.

Profi a Dilysu

2.4 Mae Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru wedi profi a dilysu cyflwyniad hunanasesu 2007-08 BILI Blaenau Gwent, ac mae hyn wedi cynnwys:

- *Adolygiad o gynnydd yn erbyn y safonau hynny yr asesodd AGIC fod BILI Blaenau Gwent ddim ond yn Ymwybodol neu'n Ymatebol ynddynt y llynedd, sef:*

× *Safon 2*

× *Safon 3*

× *Safon 4*

× *Safon 5*

× *Safon 6*

× *Safon 8*

× *Safon 9*

× *Safon 10*

× *Safon 11*

× *Safon 12*

× *Safon 13*

× *Safon 14*

× *Safon 15*

× *Safon 16*

× *Safon 17*

- × *Safon 18*
- × *Safon 19*
- × *Safon 21*
- × *Safon 26*
- × *Safon 27*
- ° *Asesiad o ymrwymiad BILI Blaenau Gwent i'r Safonau Gofal Iechyd i Gymru ac yn enwedig pa mor dda y mae wedi eu hymsefydlu yn ei drefn lywodraethu a'i brosesau sicrhau mewnol.*

2.5 Cwblhawyd y camau canlynol er mwyn ein galluogi i ddarparu'r sicrwydd a'r beirniadaethau a gyflwynir yn yr adroddiad hwn:

- × *Cam 1* - Dilysiad pen desg o'r hunanasesiadau a gyflwynwyd yn erbyn pob un o'r safonau uchod. Roedd y cam hwn yn cynnwys nodi pa un a oedd y cwestiynau oedd yn ategu pob maen prawf wedi'u hateb yn briodol, profi pa un a oedd yr atebion wedi'u hategu gan dystiolaeth ddigonol a pherthnasol a gwerthuso pa un a oedd yr atebion yn cyd-fynd â'r marc aeddfedrwydd a ddyfarnwyd gan y sefydliad.
- × *Cam 2* - Cynhaliwyd cyfarfodydd gydag Archwilwyr Mewnol BILI Blaenau Gwent a Swyddfa Ranbarthol De-ddwyrain Cymru i asesu'r cynnydd a wnaed o ran gweithredu'r gwelliannau a nodwyd yng Nghynllun Gwella 2007-08 BILI Blaenau Gwent ac o ran ymsefydlu'r broses o asesu yn erbyn y Safonau Gofal Iechyd yn ei drefniadau llywodraethu arferol.
- × *Cam 3* - Cynnal Uwchgynhadledd Gofal Iechyd. Yn yr un modd â'r llynedd, fe wnaeth AGIC gydgysylltu a hwyluso cyfarfod, 'Uwchgynhadledd Gofal Iechyd', gan ddod â chyrrff adolygu ac archwilio ynghyd fel y gellid rhannu gwybodaeth a'i chyfrannu at y broses o gadarnhau asesiadau'r Safonau Gofal Iechyd.
- × *Cam 4* - Cyfarfod gyda chynrychiolwyr Bwrdd BILI Blaenau Gwent i drafod y canfyddiadau a gododd o'r camau uchod ac i roi cyfle i'r Bwrdd hysbysu'r tîm adolygu am y camau y maent yn bwriadu eu cymryd.

3. Trosolwg o Fwrdd Iechyd Lleol Blaenau Gwent

3.1 Sefydlwyd Bwrdd Iechyd Lleol Blaenau Gwent (BILI) ar 1 Ebrill 2003. Mae'n gwasanaethu ardal ddaearyddol sy'n cydffinio ag ardal Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent ac mae'n rhannu cyfrifoldeb statudol gyda'r Cyngor hwnnw dros weithredu'r Strategaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles ar y cyd. Mae ganddo boblogaeth breswyl o 69,000⁵.

3.2 Prif swyddogaethau Byrddau Iechyd Lleol yw llywodraethu corfforaethol a chlinigol; sicrhau a darparu gwasanaethau gofal iechyd sylfaenol a chymunedol; sicrhau gwasanaethau gofal eilaidd; gwella iechyd cymunedau; partneriaeth; ymgysylltiad cymunedol a darparu gwasanaethau.

3.3 Mae Byrddau Iechyd Lleol yn ymwneud â dau fath o bartneriaeth leol ffurfiol:

- Lluio a gweithredu Strategaeth Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles gyda'r Awdurdod Lleol ac mewn ymgynghoriad â phartion eraill.
- Comisiynu gwasanaethau lleol gan amrywiaeth o ddarparwyr gan gynnwys ymddiriedolaethau ysbytai, contractwyr gofal sylfaenol, y sector gwirfoddol a'r sector annibynnol. Mae gwasanaethau a gomisiynir yn cynnwys gwasanaethau gofal iechyd sylfaenol, cymunedol ac eilaidd.

3.4 Mae BILI Blaenau Gwent yn comisiynu'r rhan fwyaf o'r gwasanaethau ysbyty eilaidd y mae'r boblogaeth leol eu hangen gan Ymddiriedolaeth GIG Gofal Iechyd Gwent, ond mae ganddo hefyd gytundebau tymor hir gyda sawl Ymddiriedolaeth arall y GIG yng Nghymru a Lloegr ar gyfer darparu gwasanaethau arbenigol.

⁵ Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol

4. A gyflawnwyd gwelliannau ar gyfer y Safonau hynny lle yr aseswyd bod BILI Blaenau Gwent yn Ymwybodol neu'n Ymatebol yn 2006- 07?

Yn 2006-07 dangosodd BILI Blaenau Gwent ei fod wedi cyrraedd lefel aeddfedrwydd **Datblygol** neu uwch ar gyfer 12 o'r 32 safon. Eleni rydym wedi edrych eto ar yr 20 safon lle yr aseswyd bod y Bwrdd yn **Ymwybodol** neu'n **Ymatebol** ar un neu fwy o'r lefelau Corfforaethol, Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr⁶.

Safon 2

Mae'r gwaith o gynllunio a darparu gofal iechyd:

- a. yn cyd-fynd â phrofiadau, safbwyntiau a dymuniadau cleifion a defnyddwyr gwasanaeth;*
- b. yn bodloni anghenion iechyd y boblogaeth a wasanaethir;*
- c. yn seiliedig ar dystiolaeth ac arferion gorau y cytunwyd arnynt yn genedlaethol; ac*
- ch. yn sicrhau bod pawb yn cael yr un mynediad at wasanaethau.*

S2.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. [*Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ddatblygol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ymatebol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr*]

S2.2 Mae'n amlwg bod y Bwrdd yn ymwneud â gwaith monitro a gwella ynghyd â phennu ac ymateb i anghenion iechyd y boblogaeth a wasanaethir. Mae'r Pwyllgor Llywodraethu Clinigol yn ystyried gofynion comisiynu cenedlaethol ac yn sicrhau bod gan gynigion comisiynu a gyflwynir i'w cymeradwyo ar lefel y Bwrdd asesiad ariannol cysylltiedig. Darparwyd amrywiaeth o enghreifftiau o systemau monitro a gwella yn ymwneud â thargedau mynediad nad ydynt yn rhai brys.

S2.3 Mae cynlluniau a ddatblygwyd yn dda wedi'u sefydlu sy'n cynnwys defnyddwyr gwasanaeth yn y gwaith o fonitro, cynllunio a darparu anghenion iechyd y boblogaeth. Mae amrywiaeth dda o systemau wedi'u sefydlu i fonitro cydymffurfiad a pherfformiad yn erbyn tystiolaeth ac arfer gorau y cytunwyd arnynt yn genedlaethol.

⁶ Mae tabl sy'n cymharu'r lefelau aeddfedrwydd ar gyfer y safonau hynny nad ydym wedi'u hasesu eleni yn erbyn lefelau aeddfedrwydd 2006-07 a ddilyswyd, wedi'i ddarparu yn Atodiad 3.

S2.4 Darparwyd amrywiaeth o enghreifftiau i ddangos sut y mae'r BILI yn sicrhau bod defnyddwyr gwasanaeth yn derbyn y gwasanaethau y maent eu hangen. Roedd yr ymatebion a roddwyd gan y BILI yn rhoi manylion ynghylch sut y mae'r BILI yn rhoi gwybod i gleifion am dystiolaeth ac arfer gorau a gytunwyd yn genedlaethol, er enghraifft mae'r BILI yn cyhoeddi gwybodaeth ynghylch amseroedd aros ar gyfer achosion heb fod yn rhai brys a gwasanaethau ysbytai yn ei Adroddiad Blynyddol.

S2.5 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ymarferol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 3

Mae cleifion sydd ag anghenion iechyd brys yn cael mynediad at ofal priodol yn brydlon ac o fewn terfynau amser cenedlaethol a gaiff eu pennu'n flynyddol gan Lywodraeth Cynulliad Cymru.

S3.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. [Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ddatblygol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ymatebol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr]

S3.2 Cafwyd enghreifftiau i ddangos bod y Bwrdd yn monitro ac yn cymryd camau i ddatrys problemau yn ymwneud â mynediad brys gyda darparwyr gwasanaethau sylfaenol ac eilaidd.

S3.3 Mae camau'n cael eu cymryd i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r staff ynghylch perfformiad yn erbyn targedau mynediad brys cenedlaethol, a chyrrhaeddodd darparwyr y BILI eu targedau mynediad brys erbyn mis Mawrth 2008.

S3.4 Mae'r BILI yn rhoi gwybodaeth i gleifion ynghylch amseroedd mynediad brys trwy ei wefan, papur newydd lleol ac mewn meddygfeydd. Mae angen i'r BILI bellach asesu effeithiolrwydd y dulliau cyfathrebu hyn. Mae'r BILI yn rheoli'r gwasanaeth brys ar gyfer danfon cyffuriau gofal lliniarol i gartrefi y tu allan i oriau arferol ar ran y 5 BILI yn ardal Gwent.

S3.5 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ymarferol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 4: *Caiiff gofal iechyd ei ddarparu mewn lleoliadau priodol sydd wedi'u cynllunio'n dda er mwyn:*

- a. hybu lles y cleifion a'r staff;*
- b. parchu anghenion gwahanol gleifion, eu preifatrwydd a chyfrinachedd;*
- c. ystyried diogelwch y cleifion, y defnyddwyr a'r staff;*
- ch. darparu amgylchedd diogel sy'n amddiffyn y cleifion, y staff, yr ymwelwyr a'u heiddo, yn ogystal ag asedau ffisegol y sefydliad.*

S4.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ddatblygol** ar bob lefel ar gyfer y Safon hon. *[Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ddatblygol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr]*

S4.2 Mae camau'n cael eu cymryd ar lefel y Bwrdd i ddylanwadu ar ddyluniad a datblygiad amgylcheddau gofal iechyd; er enghraifft mae'n ymwneud â gwaith dylunio Ysbyty Aneurin Bevan ac mae ganddo Strategaeth Ystadau Gofal Sylfaenol. Mae systemau wedi'u sefydlu i sicrhau atebolrwydd ar lefel y Bwrdd am ofynion diogelwch ac mae gan y BILI Bolisi Iechyd a Diogelwch. Mae Pwyllgor Iechyd a Diogelwch y BILI yn adolygu'r asesiadau rheolaidd a gynhelir gan yr Ymgynghorydd Iechyd a Diogelwch sy'n gweithio i'r BILI dan gytundeb yn ogystal ag unrhyw faterion, problemau neu ddigwyddiadau a allai godi o ddydd i ddydd.

S4.3 Mae strwythurau wedi'u sefydlu yn y sefydliad i sicrhau bod y staff yn gallu cydymffurfio â gofynion diogelwch cyfredol. Cafwyd enghreifftiau i ddangos sut y mae'r staff wedi dylanwadu ar ddylunio a datblygu amgylcheddau gofal iechyd ynghyd â chodi materion sy'n peri pryder. Mae Tîm Rheoli'r BILI yn monitro Cynlluniau Cydraddoldeb Mynediad a chyflwynir adroddiadau cynnydd blynyddol hefyd i'r Bwrdd. Cafwyd tystiolaeth o'r gwaith y mae'r BILI wedi ei wneud gyda phractisiau Gofal Sylfaenol i sicrhau bod amgylcheddau gofal iechyd yn cydymffurfio â'r gofynion statudol sy'n ymwneud ag anghenion cleifion, preifatrwydd a chyfrinachedd. Mae'r BILI hefyd wedi dangos sut y mae defnyddwyr gwasanaeth yn dylanwadu ar ddylunio

a datblygu amgylcheddau gofal iechyd ac wedi rhoi enghreifftiau o newidiadau a wnaed i'r amgylchedd gofal yn ystod y flwyddyn ddiwethaf o ganlyniad i sylwadau (cwynion a chanmoliaeth) a dderbyniwyd.

S4.4 Mae Polisi Hysbysu am Ddigwyddiadau a Pheryglon wedi'i sefydlu. Y Cyfarwyddwr Moderneiddio a Nyrsio sy'n arwain ar Lywodraethu Clinigol a derbynnir adroddiadau ar ddigwyddiadau gan y Rheolwr Llywodraethu Clinigol. Mae'r BILI yn gweithio gyda chontractwyr gofal sylfaenol i gynyddu eu hymwybyddiaeth o weithdrefnau Hysbysu am Ddigwyddiadau ac mae pob Contractwr Gofal Sylfaenol wedi penodi arweinydd Llywodraethu Clinigol. Darparwyd enghreifftiau i ddangos bod cleifion a defnyddwyr gwasanaeth yn ymwybodol o ofynion diogelwch cyfredol, ac yn cydymffurfio â hwy, mewn amrywiaeth o leoliadau.

S4.5 Cymerwyd y camau canlynol i sicrhau y bodlonir gofynion y Safon hon:

- Adolygwyd trefniadau rheoli gwastraff yn sgîl gofynion deddfwriaethol newydd.
- Datblygwyd polisiau ar gyfer unigolion sy'n gweithio ar eu pennau eu hunain ac fe'u rhannwyd â phractisiau a reolir.
- Cynhaliwyd asesiadau Rheoli Sylweddau Sy'n Peryglu Iechyd (COSHH)/Codi a Chario/ Cyfarpar Sgrîn Arddangos.
- Cynhaliwyd profion PAT (Profi Dyfeisiau Symudol) yn holl eiddo'r BILI.
- Gosodwyd larymau tresmaswyr mewn practisiau a reolir.
- Gweithredwyd polisiau rheoli heintiau.

S4.6 Rydym yn ystyried bod y BILI yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Phrofiad y Defnyddiwr ac yn **Ddatblygol** ar y lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol.

Safon 5

Mae gwasanaethau gofal iechyd yn cael eu darparu mewn lleoliadau, sydd:

- a. yn cael eu cynnal a'u cadw at safonau glanweithdra sy'n dderbyniol yn genedlaethol;*
- b. yn gostwng y perygl i gleifion, staff ac ymwelwyr o ddal heintiau cysylltiedig â gofal iechyd, gan leihau nifer yr achosion o flwyddyn i flwyddyn; ac*
- c. yn pwysleisio safonau uchel o ran hylendid ac yn cydymffurfio â*

mentrau i annog arferion gorau.

S5.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. [*Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ymatebol** ar bob lefel*]

S5.2 Mae dulliau wedi'u sefydlu i roi sicrwydd i'r Bwrdd bod trefniadau digonol ar waith i fodloni'r safonau glanweithdra cenedlaethol presennol ar draws y gwasanaethau a gomisiynir drwy'r hysbysu sy'n digwydd i'r Pwyllgor Llywodraethu Clinigol. Y Cyfarwyddwr Moderneiddio a Nyrsio sy'n gyfrifol am reoli heintiau ac mae'n adrodd i'r Bwrdd. Mae Polisi Golchi Dwylo, a gytunwyd gan y Grŵp Cydgysylltu Llywodraethu Clinigol, wedi ei sefydlu. Yn ddiweddar, comisiynodd y Grŵp Cydgysylltu Llywodraethu Clinigol gynigion ynglŷn â Heintiau Cysylltiedig â Gofal Iechyd: Strategaeth Gymunedol i Gymru.

S5.3 Darparwyd enghreifftiau o'r systemau sydd wedi'u sefydlu i sicrhau yr ymdrinnir â materion glanweithdra a materion amgylcheddol a bod lefelau hylendid a glanweithdra'n cael eu mesur, eu monitro a'u hysbysu. Mae staff Practisiau a Reolir a'r BILI yn rhoi gwybodaeth i'r Grŵp Cydgysylltu Llywodraethu Clinigol, y Pwyllgor Llywodraethu Clinigol ac yna i Fwrdd y BILI. Er enghraifft, caiff amgylcheddau Meddygfeydd eu harchwilio fel rhan o ymweliadau adolygu'r Fframwaith Ansawdd a Chanlyniadau (QOF), gan gynnwys defnyddio cyfarpar tafladwy. Trafodir unrhyw broblemau a nodir gyda staff y feddygfa ar adeg yr ymweliad a dilynir ymweliadau adolygu'r QOF gan ddull hysbysu ffurfiol. Mae Rheolwyr Llywodraethu Clinigol Gwent wedi datblygu Pecyn Cymorth Rheoli Heintiau ar gyfer Cartrefi Nyrsio a chafodd hwn ei dreialu yn ystod Chwefror/Mawrth 2008, cyn Diwrnod Astudio ar gyfer staff Cartrefi Nyrsio.

S5.4 Darparwyd enghreifftiau i ddangos sut y cymerir camau ynglŷn â phryderon cynnal a chadw a sut yr ymdrinnir yn brydlon â phryderon sy'n ymwneud â hylendid a glanweithdra. Mae Grwpiau Cleifion wedi bod yn ymwneud â datblygu Ysbyty Aneurin Bevan, gan gynnwys ei brotocolau rheoli heintiau. Mae'r BILI wedi ymuno â'r ymgyrch 'GlanhewcheichDwylo'.

S5.5 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ymarferol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 6

Mae cyrff gofal iechyd, wrth gydnabod y gwahanol anghenion o ran cyfathrebu a'r gwahanol anghenion ieithyddol, corfforol a diwylliannol:

- a. yn sicrhau bod gwybodaeth am eu gwasanaethau ar gael i gleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu gofalwyr a'u perthnasau, a'r cyhoedd;*
- b. yn rhoi gwybodaeth yn brydlon i gleifion a defnyddwyr gwasanaeth am eu cyflwr; y gofal a'r driniaeth y byddant yn eu cael yn ogystal â'r trefniadau ar gyfer darparu ôl-ofal a chymorth; ac yn rhoi cyfleoedd i gleifion a defnyddwyr gwasanaeth drafod a chytuno ar ddewisiadau yn ymwneud â'u gofal.*

S6.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ddatblygol** ar bob lefel ar gyfer y Safon hon. *[Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ymatebol** ar y lefelau Corfforaethol a Phrofiad y Defnyddiwr ac yn **Ddatblygol** ar y lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol]*

S6.2 Mae strategaethau perthnasol wedi'u sefydlu, ac felly hefyd ddulliau ar gyfer rhoi sicrwydd i'r Bwrdd. Rhoddodd y BILI hefyd fanylion ynghylch sut y mae'r staff yn sicrhau bod gwybodaeth am amodau, gofal a thriniaeth ar gael yn rhwydd i bawb yn unol â gofynion cyfredol ac mewn modd prydlon. Mae'r Bwrdd yn gweithio gyda'r Awdurdod Lleol i sicrhau bod dehonglwyr Iaith Arwyddion Prydain ar gael i ddefnyddwyr gwasanaeth yn ôl yr angen.

S6.3 Mae systemau a phrosesau wedi'u sefydlu ar lefel leol i gefnogi'r gwaith o ddatblygu a darparu gwybodaeth am wasanaethau, amodau, gofal a thriniaeth, ac i sicrhau bod y wybodaeth honno ar gael. Byddem yn falch o gael eglurhad pellach ynghylch sut y cefnogir staff gofal sylfaenol i gyflawni'r ymrwymiad hwn.

S6.4 Mae prosesau monitro wedi'u sefydlu i sicrhau bod modd i ddefnyddwyr gwasanaeth gael y wybodaeth y maent ei hangen ynghylch gwasanaethau, gydag amrywiaeth dda o enghreifftiau o gynnwys defnyddwyr gwasanaeth.

S6.5 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ddatblygol** ar bob lefel.

Safon 8

Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau:

- a. bod y staff yn trin cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu perthnasau a'u gofalwyr ag urddas a pharch;*
- b. bod y staff eu hunain yn cael eu trin ag urddas a chyda pharch i'r gwahaniaethau rhyngddynt;*
- c. yr eir ati'n briodol i gael caniatâd bob amser cyn cysylltu â chleifion a defnyddwyr gwasanaeth a chyn defnyddio gwybodaeth gyfrinachol am gleifion; a*
- ch. bod unrhyw wybodaeth am gleifion yn cael ei thrin yn gyfrinachol, ac eithrio pan fo deddfwriaeth yn caniatáu ei defnyddio.*

S8.1 Asesodd y BILL ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ddatblygol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILL yn **Ddatblygol** ar y lefelau Corfforaethol a Phrofiad y Defnyddiwr ac yn **Ymatebol** ar y lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol]*

S8.2 Mae yn eu lle amryw o bolisiâu a gweithdrefnau wedi'u sefydlu i sicrhau cydymffurfiaid â chanllawiau cenedlaethol sy'n ymwneud â materion urddas a pharch, ac mae'r Bwrdd yn monitro effeithiolrwydd y rhain drwy waith y Pwyllgor Llywodraethu Clinigol. Enwebwyd aelod o'r Bwrdd nad yw'n swyddog yn Hyrwyddwr Urddas y BILL. Darparwyd nifer o enghreifftiau o sut y caiff y staff eu hyfforddi a'u gwneud yn ymwybodol o bwysigrwydd trin defnyddwyr gwasanaeth gydag urddas a pharch.

S8.3 Mae Bwrdd a staff y BILL wedi cael hyfforddiant ynglŷn â'r Ddeddf Galluedd Meddyliol ac mae'r BILL wedi dangos y gwnaed newidiadau i arfer clinigol er mwyn gwella cydymffurfiaid â gofynion caniatâd. Y Cyfarwyddwr Meddygol yw Gwarcheidwad Caldicott y BILL ac mae polisiâu priodol sy'n ymwneud â chyfrinachedd cleifion a rhannu gwybodaeth wedi'u sefydlu. Rhoddir arweiniad ar gyfrinachedd cleifion a pholisiâu llywodraethu gwybodaeth fel rhan o brosesau sefydlu'r BILL. Mae staff y BILL sydd â chyfrifoldebau penodol o ran llywodraethu gwybodaeth hefyd yn mynychu amrywiaeth o ddigwyddiadau hyfforddi a chynadleddau i sicrhau eu bod yn cael y wybodaeth ddiweddaraf am faterion sy'n ymwneud â llywodraethu gwybodaeth. Ar hyn o bryd, mae'r Grŵp Llywodraethu Gwybodaeth yn gyfrifol am fonitro cydymffurfiaid â gofynion caniatâd cleifion.

S8.4 Mae'r staff wedi cyflwyno awgrymiadau ynghylch amgylchedd swyddfa'r BILI ac ymatebwyd i'r rhain, sy'n dangos bod y BILI yn parhau i fod yn gyflogwr cefnogol.

S8.5. Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ddatblygol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

Safon 9

Lle bydd bwyd yn cael ei ddarparu bydd systemau ar waith i sicrhau:

- a. bod cleifion a defnyddwyr y gwasanaeth yn cael dewis o fwydydd sydd wedi'u paratoi'n ddiogel ac sy'n sicrhau deiet cytbwys; a*
- b. bod gofynion maeth, personol, diwylliannol a chlinigol y cleifion o ran deiet yn cael eu bodloni, gan gynnwys unrhyw gymorth sydd ei angen arnynt i fwyta, a sicrhau bod bwyd ar gael iddynt 24 awr y dydd.*

S9.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ddatblygol** ar bob lefel. [*Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ymwybodol** ar bob lefel ar gyfer y Safon hon*]

S9.2 Mae dulliau monitro contractau wedi'u sefydlu o ran y ddarpariaeth gofal iechyd hirdymor a gomisiynir a gwasanaethau a ddarperir gan Ymddiriedolaeth GIG Gofal Iechyd Gwent. Fel rhan o'i ymdrechion i gyflawni'r Safon Iechyd Gorfforaethol Aur, mae'r BILI yn cymryd rhan yng Nghydweithfa Bwyd Cymunedau yn Gyntaf. Mae hefyd yn gweithio gyda menter Cychwyn Cadarn yr Awdurdod Lleol i geisio ennyn diddordeb y cyhoedd mewn bwyta'n iach ac mae'n gweithio ar ddatblygu gwasanaethau deintyddol ar gyfer preswylwyr cartrefi nyrsio.

S9.3 Mae anghenion maeth cleifion mewn cartrefi nyrsio yn cael eu hasesu a'u monitro drwy ymweliadau rheolaidd er mwyn sicrhau cydymffurfiaid â contractau. Mae'r BILI yn nodi bod *'maeth yn elfen bwysig o bob cynllun gofal, a sefydlwyd amseroedd prydau bwyd wedi'u diogelu mewn Ysbytai Bwrdeistref a Chartrefi Gofal. Rhoddwyd system hambyrddau lliw ar waith mewn cartrefi gofal ac ysbytai i nodi'r cleifion hynny sydd angen cymorth i fwyta.'*

S9.4 Mae'r BILI yn adolygu holiaduron cartrefi nyrsio a gwblhawyd gan deuluoedd a chleifion er mwyn cael gwybod am unrhyw bryderon neu ganmoliaeth yn ymwneud â maeth a bwyd. Mae maeth yn elfen graidd o'r Rhaglen Cleifion Arbenigol a gynhelir ar

gyfer defnyddwyr gwasanaeth ym Mlaenau Gwent ac mae effeithiolrwydd y rhaglen hon yn cael ei fonitro. Mae defnyddwyr gwasanaeth sydd yn dioddef o gyflyrau cronig, megis Clefyd Coronaidd y Galon (CHD) a Chlefyd Rhwystrol Cronig yr Ysgyfaint (COPD), yn cael eu hannog gan dimau gofal sylfaenol i fwyta'n iach er mwyn cynorthwyo â'u triniaeth.

S9.5 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ddatblygol** ar bob lefel ar gyfer y Safon hon.

Safon 10

Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau nad yw pobl sy'n derbyn gofal iechyd yn destun unrhyw wahaniaethu amlwg ar sail oed, rhyw, anabledd, ethnigrwydd, hil, crefydd, na thueddfryd rhywiol.

S10.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ddatblygol** ar bob lefel ar gyfer y Safon hon.

*[Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ddatblygol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr]*

S10.2 Sefydlwyd strategaethau a dulliau sy'n rhoi sicrwydd i'r Bwrdd fel bod y gofal a'r gwasanaethau a ddarperir yn bodloni anghenion y boblogaeth.

S10.3 Sefydlwyd amrywiaeth o fentrau cynyddu ymwybyddiaeth a rhoddwyd hyfforddiant i'r staff ar faterion sy'n ymwneud ag oed, rhyw, anabledd, ethnigrwydd, hil, crefydd a thueddfryd rhywiol. Yn ychwanegol, mae dull y BILI yn sicrhau bod y gofal a gomisiynir ganddo'n ymateb i anghenion grwpiau penodol o ddefnyddwyr gwasanaeth.

S10.4 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ddatblygol** ar bob lefel.

Safon 11

Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau:

- a. bod triniaethau a gofal clinigol yn cael eu darparu gan bobl broffesiynol ym maes gofal iechyd sy'n gwneud penderfyniadau clinigol ar sail tystiolaeth;*
- b. y caiff triniaethau a gofal clinigol eu cynnal o dan oruchwyliaeth ac arweiniad staff clinigol priodol;*
- c. bod clinigwyr yn parhau i ddiweddarau eu sgiliau a'r technegau sy'n*

*berthnasol i'w gwaith, gan gynnwys adolygiadau cymheiriaid; a
ch. bod clinigwyr yn archwilio ac yn adolygu'r gwasanaethau clinigol yn
rheolaidd.*

S11.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ddatblygol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. [*Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ddatblygol** ar y lefel Gorfforaethol, yn **Ymatebol** ar y lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymwybodol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr*]

S11.2 Mae'r Bwrdd yn derbyn sicrwydd trwy'r Pwyllgor Llywodraethu Clinigol bod gofal a thriniaethau clinigol yn seiliedig ar y dystiolaeth orau bosibl a hefyd bod gwasanaethau'n cael eu hadolygu a'u harchwilio'n rheolaidd. Mae prosesau wedi'u sefydlu ar gyfer gwerthuso, goruchwyliaeth glinigol, arweinyddiaeth ac atebolrwydd. Darperir rhaglenni hyfforddi i sicrhau bod gan weithlu clinigol y BILI y sgiliau a'r technegau priodol.

S11.3 Mae ffyrdd ymarferol ar gael i glinigwyr ddiweddarau eu sgiliau a chymryd rhan mewn adolygiadau cymheiriaid, ac felly hefyd dulliau ar gyfer adolygu materion sy'n ymwneud â pherfformiad clinigol gwael. Byddai ymateb y BILI wedi bod yn well petai'n egluro'r dulliau sydd wedi'u sefydlu ar gyfer cytuno ar ei raglen archwilio a gwneud gwaith dilynol ynglŷn â hynny.

S11.4 Rydym yn ystyried bod y BILI yn **Ymarferol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 12

Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau bod cleifion a defnyddwyr gwasanaeth yn cael triniaeth a gofal effeithiol sydd:

- a. yn ystyried anghenion a dewisiadau corfforol, cymdeithasol, diwylliannol a seicolegol y cleifion; ac*
- b. yn integredig er mwyn darparu gwasanaeth di-dor gan yr holl gyrff y mae angen iddynt fod yn rhan, gan gynnwys cyrff gofal cymdeithasol.*

S12.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ddatblygol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. [*Y*

*llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ymatebol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymwybodol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr]*

S12.2 Mae Strategaeth Leol BG2010 a gymeradwywyd gan y Bwrdd wedi'i sefydlu ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol. Strategaeth ar y cyd yw hon y cytunwyd arni gyda defnyddwyr gwasanaeth, yr Ymddiriedolaeth GIG leol a'r Cyngor Bwrdeistref Sirol.

S12.3 Mae'r Gwasanaeth Aseswr Nyrsio a ariennir gan y BILI yn cynnal archwiliadau i sicrhau bod defnyddwyr gwasanaeth y mae wedi comisiynu lle iddynt mewn cartref nyrsio wedi cael Asesiad Unedig. Yn ychwanegol, mae'r BILI yn gweithredu nifer o Lwybrau Gofal, megis llwybrau ar gyfer:

- Gwasanaethau Gofal Lliniarol Integredig.
- Defnyddwyr Gwasanaeth sy'n derbyn Therapi Ocsigen.

S12.4 Mae'r BILI wedi dangos y gwnaed newidiadau i arferion o ganlyniad i ddiwyddiadau neu bryderon a godwyd mewn gofal sylfaenol a chartrefi nyrsio.

S12.5 Rydym yn ystyried bod y BILI yn **Ddatblygol** ar bob lefel ar gyfer y Safon hon.

Safon 13

Mae gan gyrrff gofal iechyd, sydd naill ai'n arwain neu'n cymryd rhan mewn gwaith ymchwil, systemau i sicrhau bod egwyddorion a gofynion y fframwaith llywodraethu ymchwil yn cael eu cymhwyso'n gyson.

S13.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ddatblygol** ar bob lefel ar gyfer y Safon hon *[Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ymatebol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ymwybodol** ar y lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol]*

S13.2 Ni ddatblygwyd Protocol Ymchwil hyd yma. Mae Grŵp Cydgysylltu Llywodraethu Clinigol Blaenau Gwent yn craffu ar bob cais am ymchwil a gofynnir i ymchwilwyr roi adborth ar gynnydd eu hymchwil. Er bod y Bwrdd yn cael rhywfaint o sicrwydd, mae angen rhagor o waith ar bob lefel cyn y gallwn gytuno bod y BILI yn Ddatblygol ar unrhyw lefel. Mae angen i'r BILI sicrhau bod prosesau'n cael eu sefydlu

i alluogi staff gofal sylfaenol a staff y BILI i gael hyfforddiant o ran llywodraethu ymchwil.

S13.3 Rydym yn ystyried bod y BILI yn **Ymatebol** ar bob lefel ar gyfer y Safon hon gan nad oes llawer o dystiolaeth o gyfeiriad strategol na hyfforddiant staff ynglŷn â'r agenda llywodraethu ymchwil.

Safon 14

Mae cyrff gofal iechyd yn mynd ati'n barhaus ac yn systematig i adolygu a gwella'r holl agweddau ar eu gweithgareddau sy'n effeithio'n uniongyrchol ar ddiogelwch ac iechyd y cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, aelodau'r staff a'r cyhoedd. Byddant nid yn unig yn parchu'r ddeddfwriaeth, ond hefyd yn defnyddio arferion gorau wrth asesu a rheoli risg.

S14.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd, asesiad AGIC oedd bod y BILI yn **Ddatblygol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ymatebol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr]*

S14.2 Mae'r BILI wedi mabwysiadu Fframwaith Rheoli Risg clir a chynhwysfawr sy'n cynnwys ystyriaeth bob deufis gan y Bwrdd o'r deng risg uchaf i'r BILI ac Adroddiad Rheoli Risg blynyddol sy'n cael ei gymeradwyo gan y Bwrdd. Mae'r Bwrdd yn cymryd camau i gryfhau ei brosesau rheoli risg. Mae materion sy'n ymwneud â risg hefyd yn cael eu hystyried gan Bwyllgor Archwilio'r BILI, sy'n derbyn adroddiadau gan archwilwyr mewnol ac allanol.

S14.3 Mae Polisi a Strategaeth Risg wedi'u sefydlu, ynghyd â Phroses Asesu Risg. Defnyddir y rhain ar draws y sefydliad i ddatblygu a chynnal Cofrestr Risg a Phroffil Risg y BILI. Llunnir cynllun gweithredu a nodir perchennog cysylltiedig ar gyfer pob risg. Mae'r broses yn arwain yr amserlen a'r dulliau o adolygu risgiau a nodi risgiau newydd.

S14.4 Datblygwyd rhaglen gofnodi i hwyluso dadansoddi tueddiadau o ran digwyddiadau iechyd a diogelwch. Cyflwynir adroddiadau i'r Grŵp Cydgysylltu Llywodraethu Clinigol bob tri mis a darparwyd adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Llywodraethu Clinigol. Mae digwyddiadau difrifol yn cael eu hysbysu i'r Swyddfa

Ranbarthol ac ym mis Ionawr 2008 darparwyd hyfforddiant Dadansoddi Gwraidd y Broblem gan yr Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion (NPSA) a fynychwyd gan arweinwyr llywodraethu clinigol a chynrychiolwyr timau practisiau meddygol, gan gynnwys rheolwyr practisiau.

S14.5 Nodir digwyddiadau o bwys mewn cartrefi nyrzio trwy'r broses Amddiffyn Oedolion sy'n Agored i Niwed (POVA) a rhoddir adroddiadau i'r Pwyllgor Llywodraethu Clinigol.

S14.6 Mae pob aelod o staff yn cael cyfle i fynychu hyfforddiant a digwyddiadau sy'n cyfrannu at eu hiechyd a'u diogelwch, a phan fo hynny'n bosibl cynhelir y digwyddiadau hyn mewn lleoliadau ac ar adegau sy'n briodol i'r adrannau unigol. Er enghraifft, cynhelir digwyddiadau sy'n ymwneud â'r Safon Iechyd Gorfforaethol yn swyddfa'r BILL ac mewn practisiau a reolir.

S14.7 Ychydig iawn o ddigwyddiadau a hysbyswyd i'r BILL yn ystod 2007-08 ac ni fu unrhyw achosion o dorri deddfwriaeth. Fodd bynnag, cafodd dau ddigwyddiad yn ymwneud ag aelodau staff yn y gwaith eu hysbysu drwy'r broses Adrodd am Anafiadau, Clefydau neu Ddigwyddiadau Peryglus (RIDDOR). Archwiliodd proses QOF 2007-08 iechyd a diogelwch yr amgylchedd a'r gwasanaethau a ddarperir i gleifion. Yn ychwanegol, cynhaliwyd asesiadau risg mewn practisiau yn 2007-08.

S14.8 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILL ei fod yn **Ymarferol** ar y lefel Corfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 15

Mae cyrff gofal iechyd, gan gydnabod y gwahanol anghenion o ran iaith a chyfathrebu, yn sicrhau bod cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, perthnasau a gofalwyr:

- b. yn cael sicrwydd bod eu cwynion yn cael sylw prydlon a thrylwyr yn unol â'r weithdrefn gwynion;*
- c. yn cael gwybodaeth am gymorth eiriolaeth ar gyfer cwynion a ddarperir gan Gyngorau Iechyd Cymunedol yng Nghymru; ac*
- ch. yn cael sicrwydd bod y cyrff yn ymateb i unrhyw bryderon ac yn gwneud newidiadau priodol er mwyn gwella'r broses o ddarparu gwasanaethau.*

S15.1 Asesodd y BILL ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ddatblygol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. [*Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILL yn Ymatebol ar bob lefel*]

S15.2 Sefydlwyd Polisi Cwynion a gymeradwywyd gan y Bwrdd, ac a adolygwyd yn 2007, a darparwyd tystiolaeth fod y modd yr ymdrinnir â chwynion yn cael ei fonitro'n rheolaidd gan y Bwrdd. Mae'r Cyfarwyddwr Meddygol a'r Cyfarwyddwr Nyrsio yn adolygu cwynion sy'n ymwneud â gwasanaethau clinigol.

S15.3 Mae'r Rheolwr Gwasanaethau Corfforaethol wedi'i hyfforddi mewn ymdrin â chwynion ac mae'r BILL wedi penodi Aelod nad yw'n swyddog yn Hyrwyddwr Cwynion. Mae staff cartrefi nyrsio'n cael eu hyfforddi i ymdrin â chwynion a sylwadau a dderbynnir gan ddefnyddwyr gwasanaeth, perthnasau a gofalwyr a dadansoddir y rhain i ganfod tueddiadau a themâu fel rhan o'r broses monitro contractau. Roedd ymateb y BILL yn cynnwys manylion ynghylch newidiadau a wnaed i wasanaethau o ganlyniad i gwynion.

S15.4 Rydym yn ystyried bod y BILL yn **Ymarferol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ddatblygol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr.

Safon 16

Mae gan gyrff gofal iechyd systemau ar waith:

- a. *i nodi pob digwyddiad yn ymwneud â diogelwch cleifion a digwyddiadau eraill y gellir eu cofnodi, a dysgu oddi wrthynt;*
- b. *i hysbysu am ddigwyddiadau i System Genedlaethol ar gyfer Adrodd a Dysgu'r Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion (NPSA) a chyrrff eraill, yn unol â'r canllawiau presennol;*
- c. *i ddangos eu bod wedi gwella eu harferion ar sail gwybodaeth a phrofiadau lleol a chenedlaethol a rennir sy'n deillio o'r dadansoddiad o ddigwyddiadau; ac*
- ch. *i sicrhau bod pobl yn gweithredu yn unol â hysbysiadau a rhybuddion diogelwch, a chyfathrebiaeth arall yn ymwneud â diogelwch cleifion, o fewn y terfynau amser gofynnol.*

S16.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ddatblygol** ar bob lefel. *[Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ddatblygol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ymatebol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr]*

S16.2 Adolygodd a diweddarodd y BILI ei Bolisi Digwyddiadau a Pheryglon ym mis Ionawr 2008. Mae'r polisi hwn bellach yn cynnwys cyfeiriad at hysbysu am 'achosion fu bron a digwydd' ac yn cynnwys manylion ynghylch cysylltiadau ag Ymddiriedolaeth GIG Gofal Iechyd Gwent. Darperir adroddiad ar ddigwyddiadau bob tri mis i'r Pwyllgor Cydgysylltu Llywodraethu Clinigol a chyflwynir adroddiad blynyddol i'r Pwyllgor Llywodraethu Clinigol. Byddem yn croesawu tystiolaeth i ddangos sut y defnyddir digwyddiadau i gyfrannu at raglen archwilio a rhaglenni hyfforddi'r BILI.

S16.3 Datblygwyd cronfa ddata electronig i gofnodi a rheoli digwyddiadau sy'n ymwneud â diogelwch cleifion ac mae'r camau a gymerir yn cael eu hysbysu i Swyddfa Ranbarthol De-ddwyrain Cymru a'r Grŵp Cydgysylltu Llywodraethu Clinigol. Mae Grŵp Cydweithredol Rheolwyr Llywodraethu Clinigol Gwent wedi sefydlu dull i hysbysu a derbyn adroddiadau ynghylch digwyddiadau sy'n ymwneud â gofal sylfaenol ac Ymddiriedolaeth GIG Gofal Iechyd Gwent.

S16.4 Derbynnir Rhybuddion gan yr NPSA drwy e-bost ac fe'u dosberthir gan yr arweinydd gweithredol Llywodraethu Clinigol (y Cyfarwyddwr Moderneiddio a Nyrsio). Adroddir ar gydymffurfiaid â Rhybuddion yr NPSA.

S16.5 Mae hyfforddiant ar hysbysu am ddigwyddiadau yn rhan o'r Rhaglen Sefydlu Gorfforaethol ac mae'r BILI wedi gwneud gwaith i gynyddu ymwybyddiaeth arweinwyr Llywodraethu Clinigol Practisiau Cyffredinol a Rheolwyr Practisiau. Mae Rheolwr Llywodraethu Clinigol y BILI yn rhoi cefnogaeth i ymarferwyr Gofal Sylfaenol ynglŷn â hysbysu am ddigwyddiadau i'r NPSA.

S16.6 Cafwyd 2 enghraifft o newidiadau a wnaed o ganlyniad i ddigwyddiadau. Hysbyswyd am 6 digwyddiad i'r NPSA rhwng mis Ionawr 2007 a mis Ebrill 2008. Dosbarthwyd Hysbysiad Arfer Mwy Diogel 12 – Diamorffin i Fferyllfeydd a

Meddygfeydd a chynhaliwyd archwiliad o gydymffurfriad. Darganfuwyd un feddygfa nad oedd yn cydymffurfio â'r gofynion ac mae'r BILI wedi mynd i'r afael â hyn gyda'r feddygfa.

S16.7 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ddatblygol** ar bob lefel.

Safon 17

Mae cyrff gofal iechyd yn cydymffurfio â chanllawiau cenedlaethol ar amddiffyn plant ac oedolion agored i niwed wrth gynnal eu gweithgareddau eu hunain ac wrth ymwneud â chyrff eraill.

S17.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ddatblygol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ddatblygol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr]*

S17.2 Mae Strategaeth Amddiffyn Plant wedi'i sefydlu ac mae'r Bwrdd a'r Pwyllgor Llywodraethu Clinigol yn derbyn diweddariadau rheolaidd ar Amddiffyn Plant. Eleni mae'r BILI wedi cymryd camau i gynyddu ymwybyddiaeth o'r materion amddiffyn plant sy'n wynebu deintyddion. Lluniwyd trefniadau i orfodi cydymffurfriad statudol gan gontractwyr gofal sylfaenol. Mae'r BILI wedi darparu hyfforddiant ar gyfer Cynorthwywyr Gofal Iechyd ac wedi sefydlu prosesau i sicrhau bod gan y staff archwiliadau manwl y Swyddfa Cofnodion Troseddol (SCT).

S17.3 O ran gofynion Amddiffyn Oedolion sy'n Agored i Niwed (POVA), mae'r BILI yn defnyddio Polisi POVA De-ddwyrain Cymru, dyddiedig 2003. Mae'r Pwyllgor Llywodraethu Clinigol yn monitro gweithrediad y polisi ac mae'r cytundebau lefel gwasanaeth sydd wedi'u sefydlu gyda chartrefi nyrsio lleol yn cael eu monitro i sicrhau cydymffurfriad â gofynion POVA. Cynhaliwyd archwiliad o godymau ac mae'r BILI yn gweithio'n agos â'r Awdurdod Lleol ac Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) i sicrhau y dysgir gwersi o ddiwyddiadau POVA. Mae angen i'r BILI sicrhau bod y staff yn ymwybodol o ofynion POVA a'u bod yn derbyn yr hyfforddiant priodol.

S17.4 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ddatblygol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

Safon 18

Mae cyrff gofal iechyd wedi cynllunio a pharatoi, a gweithredu pan fo angen hynny, ymateb trefnedig i ddigwyddiadau ac argyfyngau a allai effeithio ar ddarpariaeth gwasanaethau arferol.

S18.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ddatblygol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. *[Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ymarferol** ar y lefel Gorfforaethol, yn **Ddatblygol** ar y lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr]*

S18.2 Mae strategaethau, polisiau a gweithdrefnau wedi'u sefydlu i alluogi Bwrdd y BILI i ymateb yn briodol i sefyllfaoedd brys. Mae'r BILI wedi rhoi tystiolaeth o feincnodi a gwelliannau ac wedi diweddarau ei ddulliau i gyd-fynd â chanllawiau Llywodraeth Cynulliad Cymru (LICC).

S18.3 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ddatblygol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

Safon 19

Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau:

- a. bod cyn lleied o beryglon â phosibl yn gysylltiedig â chaffael a defnyddio dyfeisiadau meddygol;*
- b. bod dyfeisiadau meddygol aml dro'n cael eu diheintio'n briodol cyn eu defnyddio, a bod y peryglon sy'n gysylltiedig â'r cyfleusterau a'r prosesau diheintio yn cael eu rheoli'n effeithiol;*
- c. bod materion yn ymwneud ag ansawdd a diogelwch meddyginiaethau'n cael eu rheoli; a*
- ch. bod y gwaith o atal, gwahanu, trin, cludo a gwaredu gwastraff yn cael ei reoli fel bod cyn lleied â phosibl o beryglon i iechyd a diogelwch y staff, y cleifion a'r cyhoedd ac i'r amgylchedd*

S19.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar bob lefel ar gyfer y Safon hon. *[Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ymatebol** ar bob lefel]*

S19.2 Mae prosesau wedi'u sefydlu ar gyfer dethol, caffael, cofnodi a chynnal a chadw offer a dyfeisiadau meddygol ac i weithredu ar rybuddion o beryglon. Mae'r Bwrdd yn cymryd camau i sefydlu strategaethau, polisiau a gweithdrefnau priodol ar gyfer rheoli meddyginiaethau a gwaredu gwastraff.

S19.3 Ymgwymerwyd â gwerthusiad o effeithiolrwydd rheoli meddyginiaethau ac mae'r BILI yn llunio Rhestr Asedau ar gyfer practisiau gofal sylfaenol a reolir. Mae'r BILI hefyd wedi darparu hyfforddiant ar waredu gwastraff.

S19.4 Rydym yn ystyried bod y BILI yn **Ddatblygol** ar bob lefel ar gyfer y Safon hon.

Safon 21

Mae cyrff gofal iechyd:

- a. yn cynnal yr holl gamau archwilio gofynnol ar gyfer cyflogaeth ac yn sicrhau bod yr holl staff cymwysedig, boed yn gyflogedig neu ar gontract, wedi eu cofrestru â'r cyrff perthnasol;*
- b. yn gofyn i'r holl staff proffesiynol cyflogedig gydymffurfio â'u codau ymarfer ac ymddygiad proffesiynol; ac yn rhoi sylw, pan fo hynny'n briodol, i dangynrychioli o ran grwpiau ethnig.*

S21.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ddatblygol** ar bob lefel. *[Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ddatblygol** ar y lefel Gorfforaethol, yn **Ymatebol** ar y lefel Canlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymwybodol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr]*

S21.2 Mae'r Bwrdd wedi sefydlu prosesau i roi sicrwydd i'w hun bod rheolwyr y BILI, Meddygon Teulu a nyrsys yn cadw at eu codau ymddygiad, ac mae dulliau ar waith i fynd i'r afael â sefyllfaoedd o ddiffyg cydymffurfiaid â gofynion cyflogaeth, cymwysterau a chofrestru.

S21.3 Mae camau'n cael eu cymryd i sicrhau bod grwpiau lleiafrifol yn cael eu cynrychioli'n briodol yn y sefydliad. Mae'r BILI yn ymgysylltu â'r Fforwm Amrywiaeth lleol ac yn derbyn adborth trwy'r dull hwn.

S21.4 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ddatblygol** ar y tair lefel.

Safon 26

Mae gan gyrff gofal iechyd brosesau rheoli cofnodion effeithiol wedi'u sefydlu i sicrhau:

- a. bod y sefydliad, o'r funud y caiff cofnod ei greu nes iddo gael ei ddileu'n derfynol, yn cynnal y wybodaeth mewn modd sy'n ateb diben gwreiddiol ei chasglu, ac yn dileu'r wybodaeth yn briodol pan nad oes ei hangen arnynt mwyach; a*
- b. bod gwybodaeth am gleifion yn cael ei chadw'n gyfrinachol.*

S26.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ddatblygol** ar bob lefel. [*Y llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ddatblygol** ar y lefel Gorfforaethol ac yn **Ymatebol** ar y lefelau Canlyniadau Gweithredol/Clinigol a Phrofiad y Defnyddiwr*]

S26.2 Adolygwyd Strategaeth Rheoli Cofnodion y BILI, sy'n seiliedig ar ganllawiau cenedlaethol, ym mis Mawrth 2008. Mae ei system rheoli cofnodion yn cael ei monitro'n rheolaidd er mwyn nodi unrhyw ddogfennau neu ffolderi nad ydynt efallai wedi eu creu neu eu ffeilio'n briodol. Mae hyfforddiant rheoli cofnodion yn rhan o'r broses sefydlu ar gyfer holl staff y BILI a phractisiau a reolir.

S26.3 Gwnaed newidiadau i strwythur rheoli cofnodion y BILI o ganlyniad i adborth gan staff y BILI.

S26.4 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ddatblygol** ar bob lefel.

Safon 27

Mae trefniadau llywodraethu sy'n cynrychioli arferion da wedi'u sefydlu sydd:

- a. yn cymhwyso egwyddorion llywodraethu corfforaethol a chlinigol cadarn;*
- b. yn sicrhau rheoli ariannol cadarn, ac atebolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau;*
- c. yn cefnogi'r holl staff yn ymarferol i hybu gonestrwydd, uniondeb, atebolrwydd a'r egwyddor o fod yn agored, ac i ddefnyddio adnoddau'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol.*
- ch. yn cynnwys asesiadau risg a rheoli risg mewn modd systematig; ac*
- d. wedi eu hintegreiddio ar draws yr holl gymunedau iechyd a rhwydweithiau clinigol.*

S27.1 Asesodd y BILI ei hun fel bod yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ddatblygol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr. [*Y*

*llynedd, aseswyd gennym fod y BILI yn **Ddatblygol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ymatebol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr]*

S27.2 Mae prosesau llywodraethu'r BILI yn ymddangos yn gadarn a gwnaed gwelliannau ers y llynedd. Darperir adroddiadau ariannol rheolaidd i'r Cyfarwyddwyr yn rhinwedd eu swyddogaeth fel deiliaid cyllidebau a chaiff risgiau a chynlluniau ariannol eu nodi ar lefel fanwl. Mae'r broses hon yn darparu'r elfennau allweddol sy'n cyfuno i ddatblygu adroddiadau misol ffurfiol ar y sefyllfa. Mae'r BILI hefyd yn mynychu ac yn darparu diweddariadau rheolaidd i Bwyllgor Blaenau Gwent o Gyngor Iechyd Cymuned Gwent. Mae Cadeirydd y BILI a'r Prif Weithredwr hefyd yn aelodau cyswllt o Bwyllgor Craffu Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent. Fodd bynnag, mae'r BILI yn cydnabod *'fel y prif sefydliad sy'n gyfrifol am lywodraethu corfforaethol a chlinigol o ran ei adnoddau a'i gleifion, y bydd angen iddo sicrhau bod unrhyw drefniadau ehangach yn ddigonol i'w alluogi i gyflawni ei ddyletswyddau.'*

S27.3 Mae'r BILI wedi gweithio gyda phartneriaid i ddarparu'r agenda gofal iechyd ac mae trefniadau ar gyfer gweithio gyda'r pedwar BILI arall yn economi iechyd Gwent wedi'u hymsefydlu'n dda ar lefel weithredol. Ar lefel y Bwrdd, disgrifiwyd cysylltiadau fel bod yn *'gydlynol'*, gyda chydabyddiaeth gynyddol yn ystod y 18 mis diwethaf fod y cysylltiadau hyn yn cryfhau.

S27.4 Mae ymglymiad y BILI fel darparwr gwasanaethau gofal sylfaenol drwy ei bractisiau a reolir yn uniongyrchol, ynghyd â sylfaen draddodiadol wael o safbwynt datblygu gwasanaethau gofal sylfaenol, yn golygu bod y BILI wedi gweithio'n galed i ddatblygu cysylltiadau llwyddiannus a chynaliadwy ar draws y sector gofal sylfaenol. Mae'r BILI wedi adolygu'r Contract Deintyddol newydd ac wedi nodi nifer o feysydd i'w gwella, gan gynnwys materion yn ymwneud â chontractau a darparu gwasanaethau.

S27.5 Mae'r BILI yn ceisio rheoli risgiau drwy sicrhau bod pob aelod o staff sy'n gweithio iddo yn llwyr ymwybodol o faterion sy'n ymwneud â risgiau a sut y gellir eu lleihau cymaint â phosib. Mae hyn yn cynnwys cysylltu â'r staff ynghylch rheoli risg, a rhoddir adroddiad risg blynyddol i bob aelod o staff. Mae'r BILI yn trefnu hyfforddiant ar gyfer ei staff mewn technegau rheoli risg ac mae hyfforddiant o'r fath yn rhan o fframwaith hyfforddiant a datblygiad gorfodol y BILI yn ogystal â'r Rhaglen Sefydlu.

Mae'r BILI wedi gwneud newidiadau i'w arferion o ganlyniad i asesiad risg lechyd a Diogelwch ac er mwyn gwella diogelwch cleifion.

S27.6 Rydym yn cytuno ag asesiad y BILI ei fod yn **Ymarferol** ar y lefelau Corfforaethol a Chanlyniadau Gweithredol/Clinigol ac yn **Ddatblygol** ar lefel Profiad y Defnyddiwr.

5. Pa mor dda y mae'r Safonau Gofal Iechyd wedi eu hymsefydlu ym mhrosesau llywodraethu a sicrhau mewnol BILI Blaenau Gwent?

5.1 O'r wybodaeth a gafwyd o hunanasesiad y BILI, yr Uwchgynhadledd Gofal Iechyd a chyfarfodydd gyda Swyddfa Ranbarthol De-ddwyrain Cymru, mae'n amlwg bod y BILI wedi gwneud ymdrech fawr yn ystod y flwyddyn ddiwethaf i ymsefydlu'r Safonau Gofal Iechyd a'u gwneud yn rhan o brosesau llywodraethu'r sefydliad.

5.2 Rydym wedi cyfeirio at adroddiad archwilwyr mewnol y BILI wrth asesu pa mor dda y mae'r Safonau Gofal Iechyd wedi'u hymsefydlu ym mhrosesau llywodraethu a sicrhau mewnol BILI Blaenau Gwent. Yn unol â'r dull y cytunwyd arno gydag archwilwyr mewnol ymddiriedolaethau a Byrddau Iechyd Lleol ar draws Cymru, maent wedi:

- Adolygu hunanasesiad y BILI a'i gyfraniad at y rhaglen ar-lein ar gyfer y safonau hynny y cyfeiriwyd atynt yn benodol yn Natganiad o Reolaeth Fewnol y Bwrdd, sef:
 - × **Safon 14:** *Mae cyrff gofal iechyd yn mynd ati'n barhaus ac yn systematig i adolygu a gwella'r holl agweddau ar eu gweithgareddau sy'n effeithio'n uniongyrchol ar ddiogelwch ac iechyd y cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, aelodau'r staff a'r cyhoedd. Byddant nid yn unig yn parchu'r ddeddfwriaeth, ond hefyd yn defnyddio arferion gorau wrth asesu a rheoli risg.*
 - × **Safon 16:** *Mae gan gyrff gofal iechyd systemau ar waith:*
 - a. *i nodi pob digwyddiad yn ymwneud â diogelwch cleifion a digwyddiadau eraill y gellir eu cofnodi, a dysgu oddi wrthynt;*
 - b. *i hysbysu am ddigwyddiadau i System Genedlaethol ar gyfer Adrodd a Dysgu'r Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion (NPSA) a chyrrff eraill, yn unol â'r canllawiau presennol;*
 - c. *i ddangos eu bod wedi gwella eu harferion ar sail gwybodaeth a phrofiadau lleol a chenedlaethol a rennir sy'n deillio o'r dadansoddiad o ddigwyddiadau; ac*
 - ch. *i sicrhau bod pobl yn gweithredu yn unol â hysbysiadau a rhybuddion diogelwch, a chyfathrebiaeth arall yn ymwneud â diogelwch cleifion, o fewn y terfynau amser gofynnol.*
 - × **Safon 27:** *Mae trefniadau llywodraethu sy'n cynrychioli arferion da wedi'u sefydlu sydd:*
 - a. *yn cymhwyso egwyddorion llywodraethu corfforaethol a chlinigol cadarn;*
 - b. *yn sicrhau rheoli ariannol cadarn, ac atebolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau;*

- c. yn cefnogi'r holl staff yn ymarferol i hybu gonestrwydd, uniondeb, atebolrwydd a'r egwyddor o fod yn agored, ac i ddefnyddio adnoddau'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol.
 - ch. yn cynnwys asesiadau risg a rheoli risg mewn modd systematig; ac
 - d. wedi eu hintegreiddio ar draws yr holl gymunedau iechyd a rhwydweithiau clinigol.
- × **Safon 28:** Mae cyrff gofal iechyd:
- a. yn sicrhau bod egwyddorion llywodraethu clinigol yn sail i waith pob tîm a phob gwasanaeth clinigol;
 - b. yn gweithredu proses barhaus ar gyfer gwella ansawdd, gan gynnwys archwiliadau clinigol; ac
 - c. yn sicrhau arweiniad ac atebolrwydd effeithiol gan y staff clinigol a'r rheolwyr.

Roedd yr adolygiad o bob safon yn cynnwys adolygiad o'r atebion a'r dystiolaeth a ddarparwyd i'w cefnogi ac asesiad o briodoldeb hunanasesiad y BILI o'i aeddfedrwydd.

- Cynhaliwyd asesiad o'r broses a ddefnyddiwyd gan BILI Blaenau Gwent wrth baratoi a chwblhau'r hunanasesiad.
- Adolygwyd Cynllun Gwella Safonau Gofal Iechyd BILI Blaenau Gwent ar gyfer 2007-08 a'r prosesau sydd wedi'u sefydlu i fonitro ac adrodd ar gynnydd, gan roi sylw penodol i asesu pa un a wnaed gwelliannau yn erbyn y meysydd a'r safonau hynny a oedd yn 'ymwybodol' neu'n 'ymatebol' yn ôl gwerthusiad AGIC y llynedd.
- Aseswyd pa un a yw Bwrdd y BILI wedi bod yn ymgysylltu'n briodol â'r broses hunanasesu ac o ran ymsefydlu'r Safonau Gofal Iechyd.

5.3 Rydym felly yn gallu cadarnhau:

- Bod y lefelau aeddfedrwydd a nodwyd yn hunanasesiad y BILI ar gyfer safonau 14, 16, 27 a 28 wedi eu hadolygu gan ei archwilwyr mewnol a'u bod hwy wedi cytuno y gwnaed gwelliannau. Rydym ni hefyd wedi adolygu tair o'r pedair safon ac wedi cytuno ar asesiadau gwell ar gyfer pob un ohonynt; nodir ein canfyddiadau manwl yn Adran 4 yr adroddiad hwn. Rydym yn cytuno â

sylwadau'r archwilwyr mewnol, sef bod angen i'r dystiolaeth a ddarperir ganolbwyntio mwy ar ganlyniadau a chefnogi'r testun.

- Bod y broses a ddefnyddiwyd gan BILI Blaenau Gwent wrth baratoi a chwblhau eu hunanasesiad yn gadarn ac wedi gwella'n fawr ers y llynedd. Mae'r BILI wedi sefydlu Grŵp Sicrhau Safonau Gofal Iechyd sy'n gyfrifol am sicrhau bod y gweithdrefnau a'r polisiau priodol wedi'u sefydlu. Mae is-bwyllgorau unigol yn cael eu hannog i hunanasesu yn erbyn y Safonau drwy gydol y flwyddyn.
- Bod Cynllun Gwella Safonau Gofal Iechyd y BILI ar gyfer 2007-08 wedi cael ei fonitro'n rheolaidd gan y Grŵp Sicrhau Safonau Gofal Iechyd a bod adroddiadau hefyd wedi'u cyflwyno i'r Grŵp Cydgysylltu Llywodraethu Clinigol a'r Pwyllgor Llywodraethu Clinigol. Rydym yn cytuno ag argymhelliad archwilwyr mewnol y BILI y byddai tystiolaeth o gynnydd yn erbyn ei gynllun gweithredu wedi bod yn ychwanegiad defnyddiol at y dystiolaeth a gyflwynwyd fel rhan o'i asesiad yn 2007-08.
- Mae'r Bwrdd wedi dirprwyo cyfrifoldeb am fonitro a chwblhau hunanasesiad y BILI i'r Grŵp Sicrhau Safonau Gofal Iechyd. Cadeirydd y BILI sy'n arwain y grŵp hwn ac mae'n cynnwys cadeiryddion pob un o bwyllgorau allweddol y BILI ac uwch swyddogion sy'n gyfrifol am lywodraethu a sicrwydd.

5.4 Mae'r BILI wedi dangos ymrwymiad i agenda a phroses asesu'r Safonau Gofal Iechyd. Rydym yn ystyried ei fod wedi asesu ei hun yn realistig yn erbyn yr 20 safon a adolygwyd gennym a bod ganddo drefniadau cadarn wedi'u sefydlu i sicrhau bod y Safonau'n cael eu hymsefydlu a bod y rhaglen hunanasesu'n cael ei chwblhau'n gywir.

6. Y Camau Nesaf

6.1 Mae'n ofynnol i BILI Blaenau Gwent gyflwyno Cynllun Gwella Safonau Gofal Iechyd wedi ei gymeradwyo gan y Bwrdd i Swyddfa Ranbarthol De-ddwyrain Cymru Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol Llywodraeth Cynulliad Cymru erbyn diwedd mis Hydref 2008. Bydd y cynllun hwn yn cael ei gytuno gan y Swyddfa Ranbarthol a fydd yn monitro ei weithredu fel rhan o'r trefniadau rheoli perfformiad sydd wedi'u sefydlu ar gyfer GIG Cymru. Bydd y cynllun ar gael ar wefan BILI Blaenau Gwent.

6.2 Bydd AGIC yn cyhoeddi adroddiad Cymru gyfan ym mis Hydref 2008 a fydd yn cynnwys y canfyddiadau o adroddiadau unigol i greu trosolwg o'r sefyllfa ar draws Cymru. Bydd yr adroddiad hwn yn amlygu'r themâu allweddol a'r meysydd risg a amlygwyd gan broses asesu'r Safonau Gofal Iechyd eleni.

Diffiniadau o Lefelau Aeddfedrwydd

	Ymwybodol	Ymatebol	Datblygol	Ymarferol	Arweiniol
Corfforaethol	Mae'r Bwrdd yn ymwybodol o'r materion y mae angen rhoi sylw iddynt ond nid yw'n gallu dangos penderfyniadau/camau gweithredu i fynd i'r afael â hwy.	Mae'r Bwrdd yn ymwybodol o'r materion allweddol ac wedi nodi dewisiadau sydd wedi'u blaenoriaethu, ond ni cheir tystiolaeth o gyfeiriad strategol.	Mae'r Bwrdd yn cymryd camau i fynd i'r afael â'r materion allweddol trwy ddatblygu cynlluniau strategol gyda thystiolaeth o arfer da ar draws y corff.	Mae'r agenda strategol yn cael ei datblygu a'i monitro gan y Bwrdd gyda thystiolaeth sylweddol o welliant parhaus ar draws y corff.	Mae'r Bwrdd yn arwain yr agenda strategol trwy weithredu arfer arloesol a rennir ar draws y corff a thu hwnt gydag eraill, sy'n golygu y gellir gwireddu cynladwyedd hirdymor.
Gweithredol	Ceir ymwybyddiaeth o'r materion y mae angen rhoi sylw iddynt, ond ni ddatblygwyd unrhyw ddulliau i fynd i'r afael â hwy.	Ceir ymwybyddiaeth o'r materion allweddol y mae angen rhoi sylw iddynt a nodwyd ystod o ddewisiadau i fynd i'r afael â hwy.	Mae camau'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r materion allweddol gyda thystiolaeth o weithredu ymarferol ar draws y corff.	Mae cynlluniau sydd wedi'u datblygu'n dda yn cael eu gweithredu ar draws y corff sy'n mynd i'r afael â'r materion allweddol, a cheir thystiolaeth o werthuso a meincnodi sy'n arwain at welliant parhaus.	Mae tystiolaeth o arfer arloesol, a rennir ar draws y corff a thu hwnt gydag eraill. Maent yn datblygu eu dulliau ymhellach i sicrhau gwelliant cynaliadwy hirdymor.
Profiad y Defnyddiwr	Mae profiad yr unigolyn/unigolion yn gyffredinol wael ac ni ddatblygwyd unrhyw ddulliau o fewn y gwasanaeth i fynd i'r afael â hyn.	Nid yw profiad yr unigolyn/unigolion yn dda yn gyffredinol, er bod dulliau wedi'u datblygu o fewn y gwasanaeth i fynd i'r afael â hyn.	Mae profiad yr unigolyn/unigolion yn gwella mewn sawl maes, er nad yw hyn yn gyson ar draws y corff hyd yn hyn.	Mae profiad yr unigolyn/unigolion yn gyffredinol dda ym mhob maes.	Mae profiad yr unigolyn/unigolion yn rhagorol yn gyffredinol, ac mae'r gwasanaeth yn gallu dangos tystiolaeth eglur o arfer da, y gellir ei rannu.

Atodiad 2

Crynodeb o Lefelau Aeddfedrwydd fesul Safon ar gyfer y Safonau hynny a Ddilyswyd yn Annibynnol gan AGIC

Allwedd

L	Arweiniol
P	Ymarferol
D	Datblygol
R	Ymatebol
A	Ymwybodol

Safon 2

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 3

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 4

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	Ž	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	Ž	P

Safon 5

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 6

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 8

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	P	TM 3	P
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 9

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 10

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 11

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	P	$\frac{3}{4}$	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 12

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	$\frac{3}{4}$	D
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	P	$\frac{3}{4}$	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 13

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	$\frac{3}{4}$	R
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	$\frac{3}{4}$	R
Profiad y Defnyddiwr	D	$\frac{3}{4}$	R

Safon 14 – dilyswyd gan archwiliad mewnol

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 15

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	P	$\frac{3}{4}$	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 16 – dilyswyd gan archwiliad mewnol

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 17

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	P	TM 3	P
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 18

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	P	TM 3	P
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 19

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	$\frac{3}{4}$	D
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	P	$\frac{3}{4}$	D
Profiad y Defnyddiwr	P	$\frac{3}{4}$	D

Safon 21

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 26

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 27 – dilyswyd gan archwiliad mewnol

	Hunanasesiad	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Asesiad AGIC
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	P	$\frac{3}{4}$	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Atodiad 3

Crynodeb o Lefelau Aeddfedrwydd ar gyfer y Safonau hynny nad ydynt yn agored i Ddilysiad Annibynnol gan AGIC

Allwedd

L	Arweiniol
P	Ymarferol
D	Datblygol
R	Ymatebol
A	Ymwybodol

Safon 1

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	Ž	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	Ž	P
Profiad y Defnyddiwr	D	™ 3	D

Safon 7

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	Ž	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	Ž	P
Profiad y Defnyddiwr	D	™ 3	D

Safon 20

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	Ž	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	Ž	P
Profiad y Defnyddiwr	D	Ž	P

Safon 22

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	Ž	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	™ 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	™ 3	D

Safon 23

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 24

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	P	TM 3	P
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 25

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 28 – dilyswyd gan archwiliad mewnol

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	Ž	P
Profiad y Defnyddiwr	D	Ž	P

Safon 29

	Asesiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	Ž	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 30

	Aseiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	D	TM 3	D
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	D	TM 3	D
Profiad y Defnyddiwr	D	TM 3	D

Safon 31

	Aseiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	Amherthnasol		
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	Amherthnasol		
Profiad y Defnyddiwr	Amherthnasol		

Safon 32

	Aseiad AGIC 2006-07	Amrywiad (i fyny/ i lawr)	Hunanasesiad 2007-08
Corfforaethol	P	TM 3	P
Canlyniadau Gweithredol/Clinigol	P	TM 3	P
Profiad y Defnyddiwr	D	Ž	P

Y Safonau Gofal Iechyd i Gymru

Maes 1: Profiad y Claf

Safon 1: Ceisir barn cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu gofalwyr a'u perthnasau, a'r cyhoedd, ac fe'i hystyrir wrth lunio, cynllunio, darparu, adolygu a gwella'r gwasanaethau gofal iechyd ac wrth eu hintegreiddio â'r gwasanaethau gofal cymdeithasol.

Safon 2: Mae'r gwaith o gynllunio a darparu gofal iechyd:

- a. yn cyd-fynd â phrofiadau, safbwyntiau a dymuniadau cleifion a defnyddwyr gwasanaeth;
- b. yn bodloni anghenion iechyd y boblogaeth a wasanaethir;
- c. yn seiliedig ar dystiolaeth ac arferion gorau y cytunwyd arnynt yn genedlaethol;
- ch. yn sicrhau bod pawb yn cael yr un mynediad at wasanaethau.

Safon 3: Mae cleifion sydd ag anghenion iechyd brys yn cael mynediad at ofal priodol yn brydlon ac o fewn terfynau amser cenedlaethol a gaiff eu pennu'n flynyddol gan Lywodraeth Cynulliad Cymru.

Safon 4: Caiff gofal iechyd ei ddarparu mewn lleoliadau priodol sydd wedi'u cynllunio'n dda er mwyn:

- a. hybu lles y cleifion a'r staff;
- b. parchu anghenion gwahanol gleifion, eu preifatrwydd a chyfrinachedd;
- c. ystyried diogelwch y cleifion, y defnyddwyr a'r staff;
- ch. darparu amgylchedd diogel sy'n amddiffyn y cleifion, y staff, yr ymwelwyr a'u heiddo, yn ogystal ag asedau ffisegol y sefydliad.

Safon 5: Mae gwasanaethau gofal iechyd yn cael eu darparu mewn lleoliadau, sydd:

- a. yn cael eu cynnal a'u cadw at safonau glanweithdra sy'n dderbyniol yn genedlaethol;
- b. yn gostwng y perygl i gleifion, staff ac ymwelwyr o ddal heintiau cysylltiedig â gofal iechyd, gan leihau nifer yr achosion o flwyddyn i flwyddyn; ac
- c. yn pwysleisio safonau uchel o ran hylendid ac yn cydymffurfio â mentrau i annog arferion gorau.

Safon 6: Mae cyrff gofal iechyd, wrth gydnabod y gwahanol anghenion o ran cyfathrebu a'r gwahanol anghenion ieithyddol, corfforol a diwylliannol:

- a. yn sicrhau bod gwybodaeth am eu gwasanaethau ar gael i gleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu gofalwyr a'u perthnasau, a'r cyhoedd;
- b. yn rhoi gwybodaeth yn brydlon i gleifion a defnyddwyr gwasanaeth am eu cyflwr; y gofal a'r driniaeth y byddant yn eu cael yn ogystal â'r trefniadau ar gyfer darparu ôl-ofal a chymorth; ac

- c. yn rhoi cyfleoedd i gleifion a defnyddwyr gwasanaeth drafod a chytuno ar ddewisiadau yn ymwneud â'u gofal.

Safon 7: Mae cleifion a defnyddwyr gwasanaeth, gan gynnwys pobl ag afiechydon hirdymor, yn cael eu hannog i gyfrannu at eu cynlluniau gofal eu hunain ac yn cael cyfleoedd ac adnoddau i ddatblygu eu gallu i ofalu amdanynt eu hunain.

Safon 8: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau:

- a. bod y staff yn trin cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, eu perthnasau a'u gofalwyr ag urddas a pharch;
- b. bod y staff eu hunain yn cael eu trin ag urddas a chyda pharch i'r gwahaniaethau rhyngddynt;
- c. yr eir ati'n briodol i gael caniatâd bob amser cyn cysylltu â chleifion a defnyddwyr gwasanaeth a chyn defnyddio gwybodaeth gyfrinachol am gleifion; a
- ch. bod unrhyw wybodaeth am gleifion yn cael ei thrin yn gyfrinachol, ac eithrio pan fo deddfwriaeth yn caniatáu ei defnyddio.

Safon 9: Lle bydd bwyd yn cael ei ddarparu bydd systemau ar waith i sicrhau:

- a. bod cleifion a defnyddwyr y gwasanaeth yn cael dewis o fwydydd sydd wedi'u paratoi'n ddiogel ac sy'n sicrhau deiet cytbwys; a
- b. bod gofynion maeth, personol, diwylliannol a chlinigol y cleifion o ran deiet yn cael eu bodloni, gan gynnwys unrhyw gymorth sydd ei angen arnynt i fwyta, a sicrhau bod bwyd ar gael iddynt 24 awr y dydd.

Safon 10: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau nad yw pobl sy'n derbyn gofal iechyd yn destun unrhyw wahaniaethu amlwg ar sail oed, rhyw, anabledd, ethnigrwydd, hil, crefydd, na thueddfryd rhywiol.

Maes 2: Canlyniadau Clinigol

Safon 11: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau:

- a. bod triniaethau a gofal clinigol yn cael eu darparu gan bobl broffesiynol ym maes gofal iechyd sy'n gwneud penderfyniadau clinigol ar sail tystiolaeth;
- b. y caiff triniaethau a gofal clinigol eu cynnal o dan oruchwyliaeth ac arweiniad staff clinigol priodol;
- c. bod clinigwyr yn parhau i ddiweddarau eu sgiliau a'r technegau sy'n berthnasol i'w gwaith, gan gynnwys adolygiadau cymheiriaid; a
- ch. bod clinigwyr yn archwilio ac yn adolygu'r gwasanaethau clinigol yn rheolaidd.

Safon 12: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau bod cleifion a defnyddwyr y gwasanaeth yn cael triniaeth a gofal effeithiol sydd:

- a. yn cydymffurfio â gwerthusiadau technegol a gweithdrefnau ymyrryd y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Glinigol (NICE), ac argymhellion Grŵp Strategaeth Meddyginiaethau Cymru Gyfan

- (AWMSG);
- b. yn seiliedig ar ganllawiau ac arferion da y cytunwyd arnynt yn genedlaethol, fel y'u diffiniwyd yn y Fframweithiau Gwasanaeth Cenedlaethol, canllawiau clinigol NICE, y cynlluniau cenedlaethol a'r canllawiau ar ddarparu gwasanaethau y cytunwyd arnynt yn genedlaethol;
 - c. yn ystyried anghenion a dewisiadau corfforol, cymdeithasol, diwylliannol a seicolegol y cleifion; ac
 - ch. yn integredig er mwyn darparu gwasanaeth di-dor gan yr holl gyrff y mae angen iddynt fod yn rhan, gan gynnwys cyrff gofal cymdeithasol.

Safon 13: Mae gan gyrff gofal iechyd, sydd naill ai'n arwain neu'n cymryd rhan mewn gwaith ymchwil, systemau i sicrhau bod egwyddorion a gofynion y fframwaith llywodraethu ymchwil yn cael eu cymhwysu'n gyson.

Maes 3: Llywodraethu Gofal Iechyd

Safon 14: Mae cyrff gofal iechyd yn mynd ati'n barhaus ac yn systematig i adolygu a gwella'r holl agweddau ar eu gweithgareddau sy'n effeithio'n uniongyrchol ar ddiogelwch ac iechyd y cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, aelodau'r staff a'r cyhoedd. Byddant nid yn unig yn parchu'r ddeddfwriaeth, ond hefyd yn defnyddio arferion gorau wrth asesu a rheoli risg.

Safon 15: Mae cyrff gofal iechyd, gan gydnabod y gwahanol anghenion o ran iaith a chyfathrebu, yn sicrhau bod cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, perthnasau a gofalwyr:

- a. yn cael rhoi adborth ar eu profiadau ac ar ansawdd y gwasanaethau;
- b. yn cael sicrwydd bod eu cwynion yn cael sylw prydlon a thrylwyr yn unol â'r weithdrefn gwynion;
- c. yn cael gwybodaeth am gymorth eiriolaeth ar gyfer cwynion a ddarperir gan Gyngorau Iechyd Cymunedol yng Nghymru; ac
- ch. yn cael sicrwydd bod y cyrff yn ymateb i unrhyw bryderon ac yn gwneud newidiadau priodol er mwyn gwella'r broses o ddarparu gwasanaethau.

Safon 16: Mae gan gyrff gofal iechyd systemau ar waith:

- a. i nodi pob digwyddiad yn ymwneud â diogelwch cleifion a digwyddiadau eraill y gellir eu cofnodi, a dysgu oddi wrthynt;
- b. i hysbysu am ddigwyddiadau i System Genedlaethol ar gyfer Adrodd a Dysgu'r Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion (NPSA) a chyrrff eraill, yn unol â'r canllawiau presennol;
- c. i ddangos eu bod wedi gwella eu harferion ar sail gwybodaeth a phrofiadau lleol a chenedlaethol a rennir sy'n deillio o'r dadansoddiad o ddigwyddiadau; ac
- ch. i sicrhau bod pobl yn gweithredu yn unol â hysbysiadau a rhybuddion diogelwch, a chyfathrebiaeth arall yn ymwneud â diogelwch cleifion, o fewn y terfynau amser gofynnol.

Safon 17: Mae cyrff gofal iechyd yn cydymffurfio â chanllawiau cenedlaethol ar amddiffyn plant ac oedolion agored i niwed wrth gynnal eu gweithgareddau eu hunain ac wrth ymwneud â chyrrff eraill.

Safon 18: Mae cyrff gofal iechyd wedi cynllunio a pharatoi, a gweithredu pan fo angen hynny, ymateb trefnedig i ddigwyddiadau ac argyfyngau a allai effeithio ar ddarpariaeth gwasanaethau arferol.

Safon 19: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau:

- a. bod cyn lleied o beryglon â phosibl yn gysylltiedig â chaffael a defnyddio dyfeisiadau meddygol;
- b. bod dyfeisiadau meddygol aml dro'n cael eu diheintio'n briodol cyn eu defnyddio, a bod y peryglon sy'n gysylltiedig â'r cyfleusterau a'r prosesau diheintio yn cael eu rheoli'n effeithiol;
- c. bod materion yn ymwneud ag ansawdd a diogelwch meddyginiaethau'n cael eu rheoli; a
- ch. bod y gwaith o atal, gwahanu, trin, cludo a gwaredu gwastraff yn cael ei reoli fel bod cyn lleied â phosibl o beryglon i iechyd a diogelwch y staff, y cleifion a'r cyhoedd ac i'r amgylchedd.

Safon 20: Mae cyrff gofal iechyd yn gweithio i wella'r gofal ar gyfer cleifion a gwella boddhad y staff yn barhaus, drwy ddarparu arferion gorau o ran rheoli adnoddau dynol.

Safon 21: Mae cyrff gofal iechyd:

- a. yn cynnal yr holl gamau archwilio gofynnol ar gyfer cyflogaeth ac yn sicrhau bod yr holl staff cymwysedig, boed yn gyflogedig neu ar gontract, wedi eu cofrestru â'r cyrff perthnasol;
- b. yn gofyn i'r holl staff proffesiynol cyflogedig gydymffurfio â'u codau ymarfer ac ymddygiad proffesiynol; ac
- c. yn rhoi sylw, pan fo hynny'n briodol, i dangynrychioli o ran grwpiau ethnig.

Safon 22: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau bod staff

- a. yn cael eu recriwtio'n briodol, eu bod wedi cael hyfforddiant priodol a bod ganddynt y cymwysterau priodol ar gyfer y gwaith;
- b. yn cymryd rhan mewn rhaglenni sefydlu a rhaglenni hyfforddi gorfodol; ac
- c. yn cymryd rhan mewn cynllun datblygu proffesiynol a galwedigaethol parhaus.

Safon 23: Mae cyrff gofal iechyd yn sicrhau bod staff yn cael eu cefnogi gan:

- a. brosesau sy'n caniatáu iddynt fynegi pryderon ynghylch unrhyw agwedd ar y broses ddarparu, y driniaeth ohonynt neu'r broses reoli, a hynny'n gyfrinachol a heb beryglu eu sefyllfa; a
- b. rhaglenni datblygiad sefydliadol a rhaglenni datblygiad personol sy'n cydnabod cyfraniad a gwerth y staff.

Safon 24: Mae cyrff gofal iechyd yn cydweithio â phartneriaid gofal cymdeithasol ac eraill i fodloni anghenion iechyd eu poblogaeth drwy:

- a. fod â gweithlu sy'n briodol o sefydledig ac sydd â'r gymysgedd briodol o sgiliau ym mhob rhan o'r gymuned; a
- b. sicrhau bod y gwasanaethau'n gwella'n barhaus drwy ddatblygu ffyrdd gwell o weithio.

Safon 25: Mae cyrff gofal iechyd yn defnyddio systemau gwybodaeth effeithiol a thechnoleg gwybodaeth integredig i gefnogi a gwella'r gofal ar gyfer cleifion, ac wrth gomisiynu a chynllunio gwasanaethau.

Safon 26: Mae gan gyrff gofal iechyd brosesau rheoli cofnodion effeithiol wedi'u sefydlu i sicrhau:

- a. bod y sefydliad, o'r funud y caiff cofnod ei greu nes iddo gael ei ddileu'n derfynol, yn cynnal y wybodaeth mewn modd sy'n ateb diben gwreiddiol ei chasglu, ac yn dileu'r wybodaeth yn briodol pan nad oes ei hangen arnynt mwyach; a
- b. bod gwybodaeth am gleifion yn cael ei chadw'n gyfrinachol.

Safon 27: Mae trefniadau llywodraethu sy'n cynrychioli arferion da wedi'u sefydlu sydd:

- a. yn cymhwyso egwyddorion llywodraethu corfforaethol a chlinigol cadarn;
- b. yn sicrhau rheoli ariannol cadarn, ac atebolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau;
- c. yn cefnogi'r holl staff yn ymarferol i hybu gonestrwydd, uniondeb, atebolrwydd a'r egwyddor o fod yn agored, ac i ddefnyddio adnoddau'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol.
- ch. yn cynnwys asesiadau risg a rheoli risg mewn modd systematig; ac
- d. wedi eu hintegreiddio ar draws yr holl gymunedau iechyd a rhwydweithiau clinigol.

Safon 28: Mae cyrff gofal iechyd:

- a. yn sicrhau bod egwyddorion llywodraethu clinigol yn sail i waith pob tîm a phob gwasanaeth clinigol;
- b. yn gweithredu proses barhaus ar gyfer gwella ansawdd, gan gynnwys archwiliadau clinigol; ac
- c. yn sicrhau arweiniad ac atebolrwydd effeithiol gan y staff clinigol a'r rheolwyr.

Maes 4: Iechyd y Cyhoedd

Safon 29: Mae cyrff gofal iechyd yn hybu, amddiffyn a gwella iechyd y gymuned sy'n cael ei gwasanaethu mewn modd dangosol, ac yn lleihau anghydraddoldebau iechyd drwy:

- a. gydweithio a gweithio mewn partneriaeth ag awdurdodau lleol ac asiantaethau eraill i ddatblygu, gweithredu a gwerthuso strategaethau iechyd, gofal cymdeithasol a lles; a
- b. sicrhau bod eu polisiau a'u harferion yn seiliedig ar asesiadau o angen a chyngor cadarn ar iechyd y cyhoedd.

Safon 30: Mae cyrff gofal iechyd:

- a. yn rheoli rhaglenni systematig ar gyfer atal clefydon a hybu iechyd, sy'n cynnwys staff, sy'n bodloni gofynion y Fframweithiau Gwasanaeth Cenedlaethol, y cynlluniau cenedlaethol a'r blaenoriaethau o ran hybu iechyd ac atal clefydon; ac
- b. yn ystyried yr holl bolisiau cyfredol ac arfaethedig a'r wybodaeth am faterion iechyd y cyhoedd wrth ddatblygu rhaglenni iechyd y cyhoedd, rhaglenni hybu iechyd a gwasanaethau atal, ac wrth gomisiynu a darparu gwasanaethau.

Safon 31: Mae cyrff gofal iechyd:

- a. yn sicrhau bod cynlluniau ar waith i baratoi adnoddau ar gyfer amddiffyn y cyhoedd pe byddai digwyddiad sylweddol o glefyd heintus neu argyfwng iechyd arall yn digwydd;
- b. yn nodi ac yn gweithredu ynglŷn â phroblemau difrifol ym maes iechyd y cyhoedd a materion anghydraddoldebau iechyd, gyda'r Byrddau Iechyd Lleol yn arwain;
- c. yn gweithredu rhaglenni effeithiol i wella iechyd a lleihau anghydraddoldebau iechyd; ac yn amddiffyn eu poblogaethau rhag peryglon a nodwyd eisoes a pheryglon newydd i iechyd;
- ch. yn annog a chefnogi unigolion i gydnabod bod ganddynt gyfrifoldeb i edrych ar ôl eu hiechyd a'u lles eu hunain.

Safon 32: Mae cyrff gofal iechyd yn cyflawni'r Safon Iechyd Gorfforaethol, sef y nod ansawdd cenedlaethol ar gyfer iechyd yn y gweithle, ac yn symud i lefel uwch ar ôl cael ailasesiad.

Rhestr Termau

Damweiniau ac Achosion Brys (A&E) - Adran mewn ysbytai sy'n darparu triniaeth frys a thriniaeth gychwynol ar gyfer anafiadau a salwch.

Grŵp Strategaeth Meddyginiaethau Cymru Gyfan – mae'n darparu cyngor i'r Gweinidog dros Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol ar reoli a rhagnodi meddyginiaethau'n strategol.

gweithwyr proffesiynol cysylltiedig ag iechyd – amrywiaeth eang o grwpiau proffesiynol sydd fel rheol yn darparu gwasanaethau therapiwtig mewn ysbytai a lleoliadau cymunedol, cymdeithasol a gofal sylfaenol. Maent yn cynnwys Trinwyr Traed/Podiatregwyr, Ffisiotherapyddion, Therapyddion Galwedigaethol, Dietegwyr a Therapyddion Lleferydd ac Iait.

atebolrwydd - cyfrifoldeb, yn yr ystyr o orfod bod yn atebol am rywbeth.

cynllun gweithredu - cynllun gweithredu ac amserlen y cytunwyd arnynt sy'n gwneud gwelliannau i wasanaethau, yn dilyn adolygiad o lywodraethu clinigol.

gofal aciwt - defnyddir y term i ddisgrifio triniaeth feddygol, lawfeddygol neu seiciatrig byrdymor ar gyfer salwch neu anaf difrifol sydd yn cynnwys gwasanaeth meddygon ac aelodau staff clinigol eraill mewn lleoliad ysbyty.

eiriolaeth - y broses o gefnogi a galluogi pobl i fynegi eu safbwyntiau a'u pryderon; cael gafael ar wybodaeth a gwasanaethau; amddiffyn a hyrwyddo eu hawliau; ac, ymchwilio i ddewisiadau. Mae eiriolwyr yn cefnogi ac yn dadlau achosion defnyddwyr gwasanaeth ac yn eu cynorthwyo i gyflwyno eu safbwyntiau.

gwerthusiad - asesiad o i ba raddau y mae perfformiad unigolyn yn bodloni'r safonau neu'r amcanion sy'n ofynnol yn ei swydd.

archwiliad - adolygiad sy'n canfod pa mor dda mae gwasanaeth yn diwallu safonau neu feini prawf y penderfynwyd arnynt ymlaen llaw.

cerdyn sgorio cytbwys - system reoli sy'n darparu patrwm y gall sefydliad ei ddefnyddio i egluro ei weledigaeth a'i strategaeth a'u troi'n gamau gweithredu. Mae'n cynorthwyo gwelliant parhaus mewn perfformiad sefydliadol.

meincnodi - proses o gymharu â grwpiau tebyg i weld sut mae arferion lleol yn cyd-fynd ag arferion tebyg mewn lleoedd eraill.

Gwarcheidwad Caldicott - uwch glinigwr ym mhob sefydliad y GIG sy'n gyfrifol am weithredu agweddau ar adroddiad Caldicott, a adolygodd y broses o ddiogelu a defnyddio gwybodaeth am gleifion.

llwybr gofal – cyfres o gamau trin a gofal a ddiffiniwyd sydd â'r nod o ddiwallu anghenion penodol pob claf.

cynllun gofal - cynllun sy'n nodi'r gwasanaethau yr ystyrir y mae eu hangen ar unigolyn a sut y bydd yr angen hwn yn cael ei ddiwallu.

gofalwyr - pobl sy'n gofalu am eu partneriaid, perthnasau a ffrindiau'n ddi-dâl, yn aml yn hytrach na nyrs.

Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) – mae'n darparu gwasanaeth rheoleiddio ac arolygu ar gyfer gwasanaethau gofal a gwasanaethau cymdeithasol.

Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS) - tîm o bobl o wahanol broffesiynau sy'n cynnig amrywiaeth o therapïau i gynorthwyo pobl ifanc sydd â phroblemau iechyd meddwl.

clinigol – mae'n golygu unrhyw driniaeth a ddarperir gan weithiwr gofal iechyd proffesiynol. Mae hyn yn cynnwys meddygon, nyrsys, therapyddion ac ati. Mae anghlinigol yn golygu rheoli, gweinyddu, arlwy, gwaith porthor ac ati.

archwiliad clinigol – gweithwyr iechyd proffesiynol yn gwerthuso a mesur pa mor dda maent yn bodloni safonau a bennwyd ar gyfer eu gwasanaethau.

effeithiolrwydd clinigol - i unigolion, mae hyn yn golygu i ba raddau mae triniaeth yn sicrhau'r gwelliant mewn iechyd y mae wedi'i chynllunio i'w sicrhau ar gyfer claf. I sefydliadau cyfan, mae'n golygu i ba raddau y mae'r sefydliad yn sicrhau y defnyddir 'arferion gorau' pryd bynnag y bo hynny'n bosibl a bod canlyniadau clinigol yn cyfateb i feincnodau priodol.

Ilywodraethu clinigol - fframwaith sy'n gwneud sefydliadau'r GIG yn atebol am wella'n barhaus ansawdd eu gwasanaethau a diogelu safonau uchel o ofal, trwy greu amgylchedd lle y bydd rhagoriaeth mewn gofal clinigol yn ffynnu.

adolygiad o lywodraethu clinigol - adolygiad o'r polisïau, y systemau a'r prosesau a ddefnyddir gan sefydliad i ddarparu gofal iechyd o ansawdd uchel i gleifion. Mae'r adolygiad yn ystyried y ffordd y mae'r polisïau hyn yn gweithio'n ymarferol.

digwyddiad clinigol - digwyddiad sy'n digwydd mewn ysbyty neu yn y gymuned pan allai cleifion neu'r cyhoedd fod wedi dioddef niwed gwirioneddol neu bosibl.

gwybodaeth glinigol - gwybodaeth am driniaethau a roddir i glaf gan weithiwr iechyd proffesiynol. Gallai hefyd olygu gwybodaeth a gasglwyd gan sefydliad am arferion clinigol (unigolion neu dimau).

rhwydweithiau clinigol – grŵp o wasanaethau sy'n gweithio gyda'i gilydd ar draws ffiniau sefydliadol i ddarparu gofal gwell i gleifion.

canlyniad clinigol – effaith triniaeth ar iechyd neu les unigolyn.

arfer clinigol - dulliau o ddarparu gofal iechyd.

risg clinigol - risgiau sy'n gysylltiedig â thriniaethau gofal iechyd amrywiol.

rheoli risg clinigol - deall y lefelau amrywiol o risg sy'n gysylltiedig â phob math o driniaeth a chymryd camau mewn modd systematig i sicrhau bod y risgiau yn cael eu lleihau cymaint â phosibl.

clinigwr / staff clinigol - gweithiwr iechyd proffesiynol sydd wedi'i hyfforddi'n llawn – meddyg, nyrs, therapydd, technegydd ac ati.

goruchwyliaeth glinigol - proses ffurfiol o gymorth a dysgu proffesiynol sy'n galluogi ymarferwyr unigol i ddatblygu arferion a gwella amddiffyniad y claf a diogelwch y gofal mewn sefyllfaoedd clinigol cymhleth.

comisiynu - y broses o ganfod anghenion iechyd lleol, datblygu cynlluniau gyda phartneriaid strategol i ddiwallu'r anghenion hynny, nodi gwasanaethau iechyd penodol a gwneud trefniadau gyda darparwyr gwasanaethau iechyd i sicrhau y darperir gwasanaethau.

gofal cymunedol - gwasanaethau a ddarperir i gleifion yn eu cartrefi eu hunain. Mae hyn yn cynnwys amrywiaeth o wasanaethau gofal sylfaenol a ddarperir gan nyrsys, bydwragedd ac ymwelwyr iechyd a gwasanaethau gan weithwyr proffesiynol eraill megis therapyddion galwedigaethol. Yn aml iawn, darperir gwasanaethau gofal cymunedol mewn partneriaeth ag Adrannau Gwasanaethau Cymdeithasol y mae llywodraeth leol yn gyfrifol amdanynt.

Cynghorau Iechyd Cymuned - Sefydlwyd Cynghorau Iechyd Cymuned ym 1974 i gryfhau cyfranogiad y gymuned mewn diffinio polisi'r wladwriaeth a pholisi lleol sy'n effeithio ar fynediad at ofal iechyd a'i ansawdd. Maent yn annibynnol ac yn gweithio i gynyddu a gwella ansawdd gwasanaethau iechyd lleol. Mae Cynghorau Iechyd Cymuned hefyd yn darparu cymorth cyfrinachol yn rhad ac am ddim i bobl sydd â phroblem neu gŵyn ynglŷn â gwasanaethau'r GIG.

gofal parhaus (cyfeirir ato fel "gofal hirdymor" hefyd) - term cyffredinol yw hwn sy'n disgrifio'r gofal sydd ei angen ar bobl dros gyfnod estynedig o amser o ganlyniad i anabledd, damwain neu salwch. Gallai fod angen gwasanaethau gan y GIG a/neu faes gofal cymdeithasol, a gellir ei ddarparu mewn amrywiaeth o leoliadau, gan gynnwys ysbyty'r GIG, cartref gofal (sy'n darparu gofal preswyl neu ofal nyrsio), hosbis, ac yng nghartrefi pobl yn y gymuned.

datblygiad proffesiynol parhaus (DPP) - proses ddysgu barhaus sy'n ategu addysg a hyfforddiant israddedig ac ôl-raddedig ffurfiol.

Swyddfa Cofnodion Troseddol (SCT) - asiantaeth weithredol y Llywodraeth a sefydlwyd i gynorthwyo sefydliadau i wneud penderfyniadau recriwtio mwy diogel trwy ddarparu mynediad ehangach at wybodaeth mewn cofnodion troseddol. Mae'r Swyddfa'n cynorthwyo cyflogwyr yn y sectorau cyhoeddus, preifat a gwirfoddol i nodi ymgeiswyr a allai fod yn anaddas ar gyfer gwaith penodol, yn enwedig gwaith sy'n cynnwys cysylltiad â phlant neu aelodau eraill o gymdeithas sy'n agored i niwed.

diogelu data – gofyniad i gyrrff cyhoeddus ac eraill weithredu'n gyfrifol wrth reoli data personol. Cwmpesir cyfrifoldebau o'r fath dan Ddeddf Diogelu Data 1998 a Deddf Camddefnyddio Cyfrifiaduron 1990, sydd â'r nod o ddiogelu data a gedwir am unigolion.

oedi wrth drosglwyddo gofal - mae oedi wrth drosglwyddo gofal yn digwydd i glaf mewnol mewn ysbyty sy'n barod i symud i'r cam nesaf o ofal ond sy'n cael ei atal rhag gwneud hynny am un neu fwy o resymau. Mae'r "cam nesaf o ofal" yn cynnwys pob lleoliad priodol y tu mewn a'r tu allan i'r GIG, h.y. cleifion na ellir eu rhyddhau o ofal y GIG a hefyd cleifion na ellir eu trosglwyddo o fewn y GIG i wely mwy priodol.

Cynllun Oes - cyhoeddwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru yn 2005 gan nodi'r weledigaeth ar gyfer dyfodol gwasanaethau iechyd yng Nghymru ac mae'n sefydlu strategaeth 10 mlynedd i wireddu hynny.

maes – grŵp o weithgareddau, pryderon neu swyddogaethau. Mae gan y Safonau Gofal Iechyd i Gymru bedwar maes: profiad y claf; canlyniadau clinigol; llywodraethu gofal iechyd; ac iechyd y cyhoedd. Defnyddir y meysydd hyn i grwpio'r 32 o safonau gofal iechyd yn themâu.

derbyniad brys - derbyniad i ysbyty heb ei gynllunio sy'n digwydd o ganlyniad i argyfwng megis damwain neu salwch sydyn. Mae hyn trwy adran Damweiniau ac Achosion Brys fel rheol neu drwy feddyg teulu sy'n trefnu derbyniad ar unwaith.

Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol - Sefydlwyd y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol ar 1 Hydref 2007. Mae'n cyfuno cyfrifoldebau a phwerau'r tri chomisiwn cydraddoldeb blaenorol. Cyn sefydlu'r Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol, y Comisiwn Cydraddoldeb Hiliol, y Comisiwn Hawliau Anabledd a'r Comisiwn Cyfle Cyfartal oedd yn gyfrifol am hybu cydraddoldeb hiliol, cydraddoldeb i bobl anabl a chydraddoldeb rhywiol ym Mhrydain.

canllawiau clinigol sy'n seiliedig ar dystiolaeth - canllawiau a luniwyd i gynorthwyo penderfyniadau clinigwyr/ cleifion dan amgylchiadau penodol a gynhyrchwyd o sylfaen ymchwil gadarn.

arfer sy'n seiliedig ar dystiolaeth - dull o wneud penderfyniadau yw arfer sy'n seiliedig ar dystiolaeth lle mae'r clinigwr yn defnyddio'r dystiolaeth orau sydd ar gael, mewn ymgynghoriad â'r claf, i benderfynu ar y dewis mwyaf addas i'r claf hwnnw.

meddyg teulu - meddyg teulu.

Ilywodraethu - mae'n ymwneud â phenderfyniadau sy'n diffinio disgwyliaid, yn rhoi pŵer neu'n gwirio perfformiad. Mae'n broses ar wahân neu'n rhan benodol o brosesau rheoli neu arwain.

Comisiwn Gofal Iechyd – y corff arolygu annibynnol ar gyfer y GIG a gofal iechyd annibynnol yn Lloegr.

Comisiwn Iechyd Cymru (CIC) - asiantaeth weithredol Llywodraeth Cynulliad Cymru, sy'n gyfrifol am gomisiynu gwasanaethau iechyd arbenigol i bobl Cymru.

cymuned iechyd - pob sefydliad GIG mewn ardal benodol, sydd hefyd yn cynnwys y cynghorau iechyd cymuned, a sefydliadau gwirfoddol a statudol sydd â wnelo â'r maes iechyd.

strategaeth iechyd, gofal cymdeithasol a lles - mae Llywodraeth Cynulliad Cymru wedi gosod cyfrifoldeb statudol ar Awdurdodau Lleol a Byrddau Iechyd Lleol (y Bartneriaeth Strategol) i ddatblygu Strategaethau Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles a fydd yn nodi ac yn mynd i'r afael â'r ffactorau sy'n effeithio ar iechyd a lles y gymuned leol.

safonau gofal iechyd – fframwaith safonau gofal iechyd cyffredin a gyhoeddwyd ym mis Mai 2005 gan Lywodraeth Cynulliad Cymru i gefnogi'r GIG a sefydliadau partner i ddarparu gwasanaethau effeithiol, prydlon ac o ansawdd da ym mhob lleoliad iechyd.

rheoli heintiau – cyfres o weithdrefnau i atal heintiau rhag lledaenu, a fydd yn cynnwys, er enghraifft, golchi dwylo, defnyddio offer diheintiedig ac ati.

rheoli gwybodaeth a thechnoleg - term sy'n cwmpasu'r ffordd y mae sefydliad yn rheoli ei wybodaeth gan ddefnyddio technoleg.

digwyddiadau - rhywbeth sydd wedi digwydd sy'n anghyffredin ac a allai fod yn niweidiol i gleifion.

system hysbysu am ddigwyddiadau - system sy'n ei gwneud yn ofynnol i staff clinigol hysbysu am bob mater sy'n ymwneud â gofal cleifion yn dilyn problem arbennig.

Hysbysu Gofal Iechyd - rhaglen Llywodraeth Cynulliad Cymru a sefydlwyd i wella gwasanaethau iechyd yng Nghymru trwy gyflwyno ffyrdd newydd o gael mynediad at wybodaeth, ei defnyddio a'i chadw.

claf mewnol - claf sy'n aros yn yr ysbyty dros nos.

Awdurdod Lleol – corff llywodraeth leol sy'n gyfrifol am ddarparu gwasanaethau cyhoeddus i bobl yn ei gymuned. Mae 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru.

Byrddau Iechyd Lleol (BILI) - cyrff statudol sy'n gyfrifol am roi strategaethau ar waith i wella iechyd y boblogaeth leol, sicrhau a darparu gwasanaethau gofal iechyd sylfaenol a chymunedol a sicrhau gwasanaethau gofal eilaidd.

Byrddau Lleol Diogelu Plant – mae Deddf Plant 2004 yn ei gwneud yn ofynnol i bob awdurdod lleol yng Nghymru sefydlu Bwrdd Lleol Diogelu Plant ar gyfer ei ardal, sy'n dod â chynrychiolwyr o bob un o'r prif asiantaethau ynghyd, yn ogystal â gweithwyr proffesiynol sy'n gyfrifol am gynorthwyo i amddiffyn plant rhag camdriniaeth ac esgeulustod.

matrics aeddfedrwydd – ffordd o ddiffinio lefelau aeddfedrwydd a gallu sefydliadol ym mhob agwedd ar y Safonau Gofal Iechyd.

tîm amlddisgyblaeth - grŵp o bobl sydd o wahanol gefndiroedd proffesiynol.

Ymddiriedolaethau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (GIG) - cyrff hunanlywodraethol o fewn y GIG, sydd yng Nghymru fel rheol yn darparu'r holl wasanaethau gofal iechyd aciwt a chymunedol mewn ardal benodol. Ymddiriedolaeth GIG Felindre ac Ymddiriedolaeth GIG Gwasanaethau Ambiwlans Cymru yw'r eithriadau. Mae Ymddiriedolaethau'n cyflogi ystod lawn o weithiwr gofal iechyd proffesiynol gan gynnwys meddygon, nyrsys, dietegwyr, ffisiotherapyddion ac ati.

Y Sefydliad Cenedlaethol dros Iechyd a Rhagoriaeth Glinigol (NICE) - awdurdod iechyd arbennig sy'n cynhyrchu canllawiau i'r GIG a chleifion ar feddyginiaethau, offer meddygol a gweithdrefnau clinigol.

Asiantaeth Genedlaethol Arwain ac Arloesi mewn Gofal Iechyd - ei phwrpas yw cynorthwyo sefydliadau'r GIG yng Nghymru ar bob lefel i ddatblygu'r gallu a'r medrusrwydd i ddarparu'r agenda newid, cynorthwyo i sefydlu arweinyddiaeth, arloesedd ac adnewyddiad effeithiol ym mhob rhan o'r GIG yng Nghymru.

Asiantaeth Genedlaethol Diogelwch Cleifion (NPSA) - awdurdod iechyd arbennig a grëwyd ym mis Gorffennaf 2001 i gydlynu ymdrechion y wlad gyfan i hysbysu am gamgymeriadau sy'n effeithio ar ddiogelwch claf ac, yn bwysicach, i ddysgu o'r camgymeriadau hyn.

Gwasanaeth Iechyd Cyhoeddus Cenedlaethol Cymru (GICCC) – mae'n darparu'r adnoddau, y wybodaeth a'r cyngor i alluogi Llywodraeth Cynulliad Cymru, Comisiwn Iechyd Cymru, Byrddau Iechyd Lleol, Awdurdodau Lleol ac Ymddiriedolaethau'r GIG i gyflawni eu swyddogaethau iechyd cyhoeddus statudol. Mae GICC yn darparu ystod lawn o wasanaethau iechyd cyhoeddus gan geisio: gwella iechyd a lles pobl Cymru a lleihau anghydraddoldeb ym maes iechyd; amddiffyn rhag afiechydon a bygythiadau sy'n bodoli eisoes yn

ogystal â rhai newydd a'r rhai sy'n dod i'r amlwg; a chyfrannu at wella gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

fframweithiau gwasanaeth cenedlaethol (NSF) – maent yn darparu dull systematig ar gyfer mynd i'r afael â'r agenda o wella safonau ac ansawdd ar draws y sectorau gofal iechyd. Rhoddir NSF ar waith mewn partneriaeth ag adrannau gofal cymdeithasol a sefydliadau eraill. Maent yn pennu safonau cenedlaethol ac yn diffinio modelau gwasanaeth ar gyfer gwasanaeth neu grŵp gofal; yn sefydlu rhaglenni i gynorthwyo gweithredu; ac yn sefydlu mesurau perfformiad y byddai cynnydd o fewn amserlenni y cytunwyd arnynt yn cael ei fesur yn eu herbyn.

Galw Iechyd Cymru - gwasanaeth cyngor a gwybodaeth iechyd sydd ar gael 24 awr y dydd, bob dydd.

Ombwdsmon - mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ymchwilio i gwynion a dderbyniwyd gan y cyhoedd am y ffordd y maent wedi cael eu trin gan gorff cyhoeddus.

canlyniadau gofal cleifion - canlyniad terfynol y driniaeth a dderbynnir gan glaf.

adran cleifion allanol - adran sy'n darparu gwasanaethau i gleifion nad ydynt yn aros yn yr ysbyty dros nos.

cynnwys y cleifion a'r cyhoedd – strategaethau a pholisïau a luniwyd i sicrhau yr ystyrir sylwadau a safbwyntiau cleifion, defnyddwyr gwasanaeth, gofalywyr a'r cyhoedd wrth gynllunio a darparu gwasanaethau gofal iechyd.

adolygwyr cymheiriaid a lleyg – unigolion sy'n cael eu recriwtio i gynorthwyo AGIC gyda'i weithgareddau. Mae adolygwyr cymheiriaid yn bobl sydd â sgiliau ac arbenigedd a gydnabuwyd mewn meysydd iechyd a gofal cymdeithasol. Pobl sy'n gallu deall a chynrychioli safbwynt cleifion a'r cyhoedd o wasanaethau gofal iechyd yw adolygwyr lleyg.

rheoli perfformiad - y defnydd o broses adolygu (y canlyniadau a ddarparwyd o'u cymharu ag amcanion a bennwyd fel rheol) er mwyn asesu pa mor dda mae unigolyn, tîm neu wasanaeth yn gweithio.

monitro perfformiad - system sy'n casglu ac yn dadansoddi'n rheolaidd pa mor dda mae unigolyn, tîm, gwasanaeth neu weithdrefn benodol yn bodloni targedau neu safonau.

gofal sylfaenol - gwasanaethau iechyd teuluol a ddarperir gan feddygon teulu, deintyddion, fferyllwyr, optegwyr, ac eraill megis nyrsys cymuned, ffisiotherapyddion a rhai gweithwyr cymdeithasol.

amddiffyn oedolion sy'n agored i niwed (POVA) - cynllun Llywodraethol sy'n sicrhau na all y rhai sydd wedi niweidio neu gam-drin oedolion sy'n agored i niwed dan eu gofal weithio gydag oedolion sy'n agored i niwed eto.

fframwaith canlyniadau ansawdd – mae'n gwobrwyo timau gofal sylfaenol am ddarparu gofal o ansawdd da i'w cleifion. Mae gan y fframwaith bedwar "maes": clinigol, sefydliadol, profiad y claf a gwasanaethau ychwanegol.

gwasanaethau adsefydlu - y driniaeth o afiechyd neu anabledd gweddilliol sy'n cynnwys pob math o therapi gyda'r nod o gynyddu annibyniaeth cleifion.

gofal eilaidd - gofal arbenigol, a ddarperir yn yr ysbyty fel rheol, ar ôl atgyfeiriad gan feddyg teulu neu weithiwr iechyd proffesiynol arall.

hunanasesiad - yng nghyd-destun safonau gofal iechyd, mae'n cyfeirio at adolygiad cynhwysfawr, systematig a rheolaidd o weithgareddau a chanlyniadau sefydliad wedi'u cymharu â'r safonau gofal iechyd. Mae'r broses hunanasesu'n galluogi'r sefydliad i nodi'n eglur ei gryfderau a'i wendidau a meysydd lle gellid gwneud gwelliannau ac yn cloi gyda champau gwella arfaethedig sydd wedyn yn cael eu monitro o ran cynnydd.

gwasanaethau cymdeithasol – yr asiantaeth sy'n gyfrifol am ddarparu gofal a chymorth personol a ariennir gan awdurdodau lleol.

rhanddeiliaid – amrywiaeth o bobl a sefydliadau a effeithir gan y gwasanaethau a gynigir gan sefydliad, neu rai sydd â wnelo â'r gwasanaethau hyn. O ran gwasanaethau gofal iechyd, mae rhanddeiliaid yn cynnwys: cleifion, gofalwyr, aelodau staff, undebau, sefydliadau gwirfoddol, cynghorau iechyd cymuned, awdurdodau lleol.

datganiadau o reolaeth fewnol - datganiad o drefniadau cyffredinol corff y GIG ar gyfer sicrhau bod y prif beryglon mewn sefydliad yn cael eu rheoli'n effeithiol.

bwrdd yr ymddiriedolaeth - grŵp o bobl sy'n gyfrifol yn ôl y statud am wneud penderfyniadau pwysig am strategaethau a pholisïau ym mhob Ymddiriedolaeth y GIG. Fel rheol, mae'n cynnwys cadeirydd lleyg, pump o aelodau lleyg (a elwir yn swyddogion anweithredol), Prif Weithredwr a Chyfarwyddwyr Gweithredol yr Ymddiriedolaeth.

gofal trydyddol - gwasanaethau a ddarperir gan ysbytai neu adrannau arbenigol. Maent yn trin cleifion â chyflyrau cymhleth a atgyfeiriwyd gan ysbytai eraill neu feddygon arbenigol fel rheol.

Swyddfa Archwilio Cymru – Mae swyddfa Archwilydd Cyffredinol Cymru'n gyfrifol am amrywiaeth eang o waith archwilio ariannol, gwerth am arian ac adolygiadau eraill yn ymwneud â'r holl wasanaethau cyhoeddus yng Nghymru.

Cronfa Risg Cymru - cydgynllun hunan-sicrhau ar gyfer pob corff iechyd yng Nghymru. Mae hefyd yn cefnogi diogelwch cleifion a staff trwy annog a chefnogi perfformiad rheoli risg da ac asesu trwy fesur yn erbyn safonau penodol.